

Утвърждавам:

Министерство на транспорта,
информационните технологии и съобщенията

София 1000, ул. "Дякон Игнатий" №9, тел. 9409/603 568 662 650

Рег. № М-00-810 Дата 03.06.16г.

Ивайло Московски

Министър на транспорта, информационните технологии
и съобщенията и Ръководител на Управляващия орган на
Оперативна програма „Транспорт и транспортна
инфраструктура“ 2014-2020 г.

Насоки по Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.

Инвестираме във Вашето бъдеще

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД
ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ
КОХЕЗИОНЕН ФОНД

www.eufunds.bg

Дирекция „Координация на програми
и проекти“

Управляващия орган на Оперативна
програма „Транспорт и транспортна
инфраструктура“ 2014-2020 г.

Версия 2.0 от юни 2016 г.

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ТРАНСПОРТ И
ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА

www.optransport.bg

Съдържание

I.	Условия за кандидатстване	6
1.	Общи положения	6
2.	Приоритетни оси и конкретни бенефициенти	8
3.	Измерения по кодове	9
4.	Териториален обхват	12
5.	Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ и очаквани резултати	13
6.	Специфични за програмата показатели за резултатите/ за изпълнение по специфични цели	15
7.	Общ размер на безвъзмездната финансова помощ	20
8.	Процент на съфинансиране	21
9.	Дейности, допустими за финансиране по ОПТТИ	21
9.1.	Дейности, допустими за финансиране по приоритетна ос 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната” Трансевропейска транспортна мрежа”	21
9.2.	Дейности, допустими за финансиране по приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната” и „разширената” Трансевропейска транспортна мрежа”	22
9.3.	Дейности, допустими за финансиране по приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт”	23
9.4.	Дейности, допустими за финансиране по приоритетна ос 4 „Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта”	24
9.5.	Дейности, допустими за финансиране по приоритетна ос 5 „Техническа помощ”	24
10.	Категории разходи, допустими за финансиране по ОПТТИ	27
11.	Категории разходи, недопустими за финансиране	36
12.	Приложим режим на държавни помощи	36
13.	Хоризонтални политики	41
14.	Срок за изпълнение на проектите	44
15.	Формуляри за кандидатстване	44
15.1.	Подготовка на формуляр за кандидатстване	45
15.2.	Видове формуляри за кандидатстване	45
15.3.	Съдържание на формулярите за кандидатстване	46
15.4.	Съпътстващи документи към ФК	49
16.	Подаване на проектните предложения	51
16.1.	Начин на подаване на проектните предложения	51
16.2.	Регистрация на електронно подадени проектни предложения	52
17.	Етапи и начин за оценяване на проектните предложения	53
18.	Критерии за оценка на проектните предложения	54
18.1.	Проверка за административно съответствие и допустимост	54

18.2.	Техническа и финансова оценка	56
19.	Ревизиране на проектно предложение.....	63
20.	Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	63
21.	Мерки за информиране и публичност	64
21.1.	Минимални изисквания за информиране и публичност	64
21.2.	Постоянна табела, временен билборд и плакат.....	65
21.3.	Други документи.	65
II.	Условия за изпълнение.....	66
III.	Приложения към Насоките по ОПТТИ	66

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

АПИ	Агенция „Пътна инфраструктура”
АРП	Анализ „разходи-ползи”
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ГДГВА	Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация”
Дирекция КПП	Дирекция „Координация на програми и проекти”
ДНФ	Указания на министъра на финансите във връзка с прилагане на оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Инициативата за младежка заетост и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица на Европейския съюз
ДП	Държавна помощ
ДППИ	Държавно предприятие „Пристанищна инфраструктура”
ДПРВД	Държавно предприятие „Ръководство на въздушното движение”
ДФЕС	Договор за функциониране на Европейския съюз
ДЧ	Държава членка
ЕИП	Единния информационен портал за обща информация за управлението на Европейските структурни и инвестиционни фондове
ЕС	Европейски съюз
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗУСЕСИФ	Закон за управление на средствата от Европейските структурни инвестиционни фондове
ЕФРР	Европейския фонд за регионално развитие
ИАМА	Изпълнителна агенция „Морска администрация”
ИАПД	Изпълнителна агенция „Проучване и поддържане на река Дунав”
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИСУН 2020	Информационната система за управление и наблюдение 2014-2020 „ИСУН 2020“
КЕП	Квалифициран електронен подпис
КН	Комитет за наблюдение
МС	Министерски съвет
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НКЖИ	Национална компания „Железопътна инфраструктура”
Н/П	Неприложимо
ОВОС	Оценка на въздействието на околната среда
ОПТТИ	Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура”

	2014-2020 г.
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПО	Приоритетна ос
РБ	Република България
СЦ	Специфична цел
УО	Управляващ орган
ФК	Формуляр за кандидатстване (уеб базиран)
ФП	Финансов план
TEN-T	Трансевропейска транспортна мрежа
ТЦ	Тематична цел

I. Условия за кандидатстване

1. Общи положения

С Решение № 792 на Министерския съвет от 17.12.2013 г. дирекция „Координация на програми и проекти” на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията е определена за **Управляващ орган на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура” 2014-2020 г.**

Управляващ орган на ОПТТИ	Дирекция „Координация на програми и проекти” в Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията
Ръководител на УО на ОПТТИ	г-н Ивайло Московски, Министър на транспорта, информационните технологии и съобщенията email: imoskovski@mtitc.government.bg Тел.: +359 2 9409 410; Факс: +359 2 9409 836
Заместник-ръководител на УО на ОПТТИ	инж. Галина Василева, директор на дирекция „Координация на програми и проекти”, МТИТС и заместник-ръководител на УО на ОПТТИ email: gvassileva@mtitc.government.bg Тел.: +359 2 9409 421; +359 2 9409 422 Факс: +359 2 9409 795
Адрес:	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията гр. София, 1000, ул. „Дякон Игнатий” 9 www.mtitc.government.bg www.optransport.bg

Предоставянето на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г., се изпълнява чрез процедури на директно предоставяне. Процедурата на директно предоставяне е тази, при която проектно предложение може да подаде само кандидат, изрично посочен в ОПТТИ като конкретен бенефициент, който може да получи безвъзмездна финансова помощ за изпълнение на дадена дейност.

Версия 1.1 на Насоки за кандидатстване по ОПТТИ е изготвена от УО на ОПТТИ в съответствие с изискванията на чл. 28, ал. 2, т. 1 от Постановление № 107 на Министерския съвет от 10.05.2014 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и Европейския фонд за морско дело и рибарство за периода 2014-2020 г. (ПМС № 107 от 10.05.2014 г.)

С Решение № ОПТТИ-1 от 01.09.2015 г. по ОПТТИ са открити осем процедури за директно предоставяне, както следва:

- **по Приоритетна ос 1**

1. BG16M1OP001-1.001 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната” Трансевропейска транспортна мрежа – инфраструктурни проекти”

2. BG16M1OP001-1.002 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната” Трансевропейска транспортна мрежа – техническа помощ”

• **Приоритетна ос 2**

3. BG16M1OP001-2.001 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната” и „разширената” Трансевропейска транспортна мрежа – инфраструктурни проекти”

4. BG16M1OP001-2.002 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната” и „разширената” Трансевропейска транспортна мрежа – техническа помощ”

• **Приоритетна ос 3**

5. BG16M1OP001-3.001 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт”

• **Приоритетна ос 4**

6. BG16M1OP001-4.001 „Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта”

• **Приоритетна ос 5**

7. BG16M1OP001-5.001 „Техническа помощ”

8. BG16M1OP001-5.002 „Бюджетни линии”

Във връзка с обнародването на 22.12.2015 г. на Закона за управление на средствата от европейските структурни и инвестиционни фондове е изготвена настоящата версия на насоките. От датата на влизане в сила на този закон и след изтичане на срока за приемане или привеждане в съответствие на предвидените в него нормативни актове се прилагат текстовете на закона. Съгласно § 10, ал.1 от ПЗР на закона започналите и недовършени до влизането в сила на този закон производства се довършват по досегашния ред.

До влизане в сила на ЗУСЕСИФ процедурата за директно предоставяне на БФП се извършва на следните етапи (чл. 28, ал. 2 от ПМС № 107 от 10.05.2014 г.):

- Подготовка и одобрение от УО на насоки за кандидатстване, които се предоставят на конкретните бенефициенти заедно с покана за представяне на проектно предложение и се публикуват на интернет страницата на съответната програма и на Единния информационен портал (портала по чл. 7, ал. 1 от ПМС № 107 от 10.05.2014 г.) По приоритетните оси на ОПТТИ, в съответствие с публикуваните покани за представяне на проектни предложения ще бъдат открити процедури за инфраструктурни проекти, за проекти за техническа помощ и за бюджетни линии. Настоящите Насоки за кандидатстване по Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г. са приложими за всички процедури по ОПТТИ;

- Представяне на проектни предложения от конкретните бенефициенти в съответствие с настоящите Насоки за кандидатстване по ОПТТИ;

- Оценка на получените проектни предложения;

- Издаване на решение на ръководителя на УО на ОПТТИ за предоставяне на БФП или в случай на „голям проект“¹ по смисъла на чл. 100 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. изпращане на формуляра за кандидатстване/нотифициране на ЕК в съответствие с разпоредбите на чл. 102 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. Безвъзмездната финансова помощ за големи проекти по смисъла на чл. 100 от Регламент № 1303/2013 г. се предоставя от Европейската комисия с решението относно „голям проект“ по чл. 102 от същия регламент;

---

¹ „Голям проект“ е проект по смисъла на чл. 100 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. с обща стойност на допустимите разходи над 75 млн. евро - по тематична цел 7 и над 50 млн. евро - по тематична цел 4

- Сключване на договор/издаване на заповед за предоставяне на БФП.

След влизане в сила на ЗУСЕСИФ се спазват процедурата за директно предоставяне на БФП, представена в Раздел III от глава III „Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ“ от закона.

Важно: При възникнала необходимост Насоките по ОПТТИ могат да бъдат изменени. В случай на промяна в актуализираните Насоки по ОПТТИ, конкретните бенефициенти по ОПТТИ ще бъдат информирани, чрез публикуване на изменените насоки на страницата на ОПТТИ www.optransport.bg и или www.eufunds.bg.

2. Приоритетни оси и конкретни бенефициенти

В ОПТТИ са формулирани пет приоритетни оси и определените конкретни бенефициенти по тях са представени в таблицата по-долу:

Номер и наименование на приоритетната ос по ОПТТИ	Конкретни бенефициенти по ОПТТИ	Фонд
Приоритетна ос 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната“ Трансевропейска транспортна мрежа”	- НКЖИ;	КФ
Приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната“ и „разширената“ Трансевропейска транспортна мрежа”	- Агенция „Пътна инфраструктура”	КФ
Приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превода на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт”	- „Метрополитен” ЕАД; - НКЖИ;	ЕФРР
Приоритетна ос 4 „Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта”	- ИАПД; - ДППИ; - ИАМА; - АПИ; - ГДГВА/ДПРВД; - НКЖИ	ЕФРР
Приоритетна ос 5 „Техническа помощ”	- УО на ОПТТИ; - НКЖИ; - АПИ; - „Метрополитен” ЕАД; - ИАПД; - ДППИ; - ИАМА; - ГДГВА/ДПРВД;	ЕФРР

Конкретните бенефициенти иницират и изпълняват индивидуални проекти, допустими за финансиране по ОПТТИ и получават публични средства за изпълнението им.

3. Измерения по кодове

Номенклатура на категориите интервенции на фондовете по цел „Инвестиции за растеж и работни места са посочени в Приложение № I на Регламент за изпълнение (ЕС) № 215/2014 г. на Комисията от 7 март 2014 година за определяне на разпоредби за изпълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство по отношение на методологиите за подкрепата във връзка с изменението на климата, определянето на етапни и общи цели в рамката на изпълнението и номенклатурата на категориите интервенции за европейските структурни и инвестиционни фондове, както следва:

таблица 1: кодове по измерението „Област на интервенция“;

таблица 2: кодове по измерението „Форма на финансиране“;

таблица 3: кодове по териториалното измерение;

таблица 4: кодове по измерението „Механизми за териториално изпълнение“;

таблица 5: кодове по измерението „Тематична цел“;

таблица 6: кодове по измерението на вторичната тема по ЕСФ;

таблица 7: кодове по измерение „Стопанска дейност“;

таблица 8: кодове по измерението „Местоположение“.

измерение Наименование на приоритетна ос	Измерение 1	Измерение 2	Измерение 3	Измерение 4	Измерение 5	Измерение 6	Измерение 7	Измерение 8
	Област на интервенция	Форма на финансиране	Вид територия	Териториални механизми за изпълнение	Тематична цел (ЕФРР и Кохезионен фонд)	Вторична тема по ЕСФ	Стопанска дейност	Место-положение
ПО 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната” Трансевропейска транспортна мрежа”	024 Железопътни линии (основна TEN-T мрежа)	01 безвъзмездна финансова помощ	07 Н/П	07 Н/П	07 „Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет във всички ключови мрежови инфраструктури”	08 Не се прилага	08 Строителство	Код на региона или района, в който е установена/протива операцията, както е определено в Класификацията на териториалните единици за статистически цели (NUTS) в приложението към Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 г. за установяване на обща класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS) – Приложение № 06.1, Приложение № 06.2, Приложение № 06.3
							24 Други услуги, неклассифицирани другаде	
ПО 2 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната” и „разширената” Трансевропейска транспортна мрежа”	028 TEN-T автомагистрали и пътища - основна мрежа (ново строителство)	01 безвъзмездна финансова помощ	07 Н/П	07 Н/П	07 „Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет във всички ключови мрежови инфраструктури”	08 Не се прилага	08 Строителство	
							24 Други услуги, неклассифицирани другаде	
ПО 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт”	035 интермодален транспорт TEN-T	01 безвъзмездна финансова помощ	07 Н/П	07 Н/П	07 „Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет във всички ключови мрежови инфраструктури”	08 Не се прилага	08 Строителство	
	043 чист градски транспорт и инфраструктура (включително съоръжения и подвижен състав)	01 безвъзмездна финансова помощ	07 Н/П	07 Н/П	04 „Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори”			

ПО 4 „Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта“	037 летища TEN-T	01 безвъзмездна финансова помощ	07 Н/П	07 Н/П	07 „Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет във всички ключови мрежови инфраструктури”	08 Не се прилага	13 Информационни и комуникационни дейности, включително телекомуникации, информационни услуги, компютърно програмиране, консултантска дейност и свързаните с тях дейности 24 Други услуги, неклассифицирани другаде
	039 морски пристанища TEN-T	01 безвъзмездна финансова помощ	07 Н/П	07 Н/П			
	041 вътрешни водни пътища и пристанища	01 безвъзмездна финансова помощ	07 Н/П	07 Н/П			
	044 интелигентни транспортни системи	01 безвъзмездна финансова помощ	07 Н/П	07 Н/П			
Приоритетна ос 5 „Техническа помощ”	121 Подготовка, изпълнение, наблюдение и контрол	01 безвъзмездна финансова помощ	07 Н/П	07 Н/П	012 Не се прилага	08 Не се прилага	24 Други услуги, неклассифицирани другаде
	122 Оценка и проучвания	01 безвъзмездна финансова помощ	07 Н/П	07 Н/П			
	123 Информация и комуникации	01 безвъзмездна финансова помощ	07 Н/П	07 Н/П			

Код на региона или района, в който е установена/протица операцията, както е определено в Класификацията на териториалните единици за статистически цели (NUTS) в приложението към Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 г. за установяване на обща класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS) – **Приложение № 06.1, Приложение № 06.2, Приложение № 06.3.**

4. Териториален обхват

Проектите по ОПТТИ трябва да са на територията на Република България. По Приоритетна ос 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната” Трансевропейска транспортна мрежа” и Приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната” и „разширената” Трансевропейска транспортна мрежа” проектите трябва да попадат на трансевропейската транспортна мрежа, съдържаща се в приложение I към Регламент (ЕС) № 1315/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 година относно настоящите Насоки на Съюза за развитието на трансевропейската транспортна мрежа и за отмяна на Решение № 661/2010/ЕС.

Регионите, попадащи в категорията на по-слабо развитите региони, които отговарят на условията за финансиране от Европейския фонд за регионално развитие са включени в списъка в приложение I към Решение за изпълнение на Комисията (ЕС) № 99/2014 г. от 18 февруари 2014 година за определяне на списъка на регионите, които отговарят на критериите за финансиране по Европейския фонд за регионално развитие и Европейския социален фонд, и на държавите членки, които отговарят на критериите за финансиране по Кохезионния фонд за периода 2014—2020 г.

Местонахождението или мястото на изпълнение на проекта се определя като се посочва:

- **Държава:** България;
- **NUTS ниво 1:** Северна и югоизточна България (BG3) или Югозападна и южно-централна България (BG4);
- **NUTS ниво 2:** Северозападен, Северен централен, Североизточен, Югоизточен, Югозападен или Южен централен;
- **NUTS ниво 3:** област, община, населено място.

Районите за планиране в България (статистически райони NUTS ниво 2) и областите попадащи в тях, са както следва:

NUTS ниво 1	NUTS ниво 2	NUTS ниво 3
BG3 - Северна и югоизточна България	BG31 - Северозападен	Видин (BG311), Монтана (BG312), Враца (BG313), Плевен (BG314), Ловеч (BG315);
	BG32 - Северен централен	Велико Търново (BG321), Габрово (BG322), Русе (BG323), Разград (BG324), Силистра (BG325);
	BG33 - Североизточен	Варна (BG331), Добрич (BG332), Шумен (BG333), Търговище (BG334);
	BG34 - Югоизточен	Бургас (BG341), Сливен (BG342), Ямбол (BG343), Стара Загора (BG344);

BG4 Югозападна и южно-централна България	BG41 - Югозападен	София град (BG411), София област (BG412), Благоевград (BG413), Перник (BG414), Кюстендил (BG415);
	BG42 - Южен централен	Пловдив (BG421), Хасково (BG422), Пазарджик (BG423), Смолян (BG424), Кърджали (BG425)

5. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ и очаквани резултати

Общата цел на ОПТТИ е **„Развитие на устойчива транспортна система”**. С постигането на общата цел на програмата и съответно приноса ѝ към изпълнението на тематична цел № 4 **„Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори”** и на тематична цел № 7 **„Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет във всички ключови мрежови инфраструктури”**, ще се допринесе за реализацията на концепцията за конкурентоспособна и устойчиво развита транспортна система, както и за постигане на желаната устойчива мобилност на хора и стоки, насърчаване развитието на вътрешния пазар и общата конкурентоспособност на Общността, териториалното, икономическо и социално сближаване, общественото благополучие, безопасност и сигурност за европейските граждани, като се вземат предвид екологичните аспекти, в т.ч. промяната на климата, замърсяването на въздуха и защитените зони.

За постигане на общата цел на ОПТТИ 2014-2020 г. и съответно на инвестиционните приоритети на тематични цели (ТЦ) № 7 и № 4 са формулирани седем специфични цели.

Първата специфична цел е „Привличане на пътнически и товарен трафик чрез подобряване на качеството на железопътната инфраструктура по Трансевропейската транспортна мрежа”.

Втората специфична цел е „Отстраняване на „тесните места” по пътната Трансевропейска транспортна мрежа”.

Третата специфична цел е „Увеличение на използването на интермодален транспорт”.

Четвъртата специфична цел е „Увеличение на използването на метро”.

Петата специфична цел е „Подобряване на управлението на транспорта чрез внедряване на иновативни системи”.

Шестата специфична цел е „Подобряване на управлението на железопътната мрежа”.

Седмата специфична цел е „Осигуряване на необходимите условия за успешно приключване на ОПТ 2007-2013 и за изпълнение на ОПТТИ 2014-2020, повишаване на административния капацитет и публичната подкрепа”.

№ ПО/ № СЦ	Специфична цел (СЦ)	Очаквани резултати
ПО 1 <i>СЦ 1 no ТЦ 7</i>	„Привличане на пътнически и товарен трафик чрез подобряване на качеството на железопътната инфраструктура по Трансевропейската транспортна мрежа“	<ul style="list-style-type: none"> - повишени скорости по железен път; - повишена оперативна съвместимост за превози по железница; - ръст на пътническите и товарни превози с железопътен транспорт.
ПО 2 <i>СЦ 1 no ТЦ 7</i>	„Отстраняване на „тесните места“ по пътната Трансевропейска транспортна мрежа“	<ul style="list-style-type: none"> - Повишена пропускателна способност на пътната инфраструктура по участъците на основната Транс-европейска мрежа на територията на страната с най-висока интензивност на автомобилното движение; - Подобрена безопасност на движението по основната Транс-европейска мрежа на територията на страната; - Подобрена свързаност и интеграция с пътните мрежи на съседните страни.
ПО 3 <i>СЦ 1 no ТЦ 4</i>	„Увеличение на използването на метро“	<ul style="list-style-type: none"> - Повишен брой превозени пътници с метро транспорт; - Повишен дял на пътуванията с електро-транспорт от общия брой пътувания с обществен транспорт.
ПО 3 <i>СЦ 1 no ТЦ 7</i>	„Увеличение на използването на интермодален транспорт“	<ul style="list-style-type: none"> - Повишен ръст на интермодалните превози, постигнат чрез подобряване на капацитета за обработка на товарите; - Подобен достъп до пътнически транспорт в ключови гари.
ПО 4 <i>СЦ 1 no ТЦ 7</i>	„Подобряване на управлението на транспорта чрез внедряване на иновативни системи“.	<ul style="list-style-type: none"> - Подобрена навигационно-пътева обстановка по р. Дунав; - Подобен достъп до българските пристанища от „основната“ и „разширената“ Транс-европейска транспортна мрежа; - Подобрено управление на околната среда в областта на водния транспорт и гражданското въздухоплаване - Наличие на система за анализ и оценка на трафика по автомагистрали и I – ви клас пътища на територията на Република България, като част от TEN-T мрежите“;
ПО 4 <i>СЦ 2 no ТЦ 7</i>	„Подобряване на управлението на железопътната мрежа“	<ul style="list-style-type: none"> - Подобрена оперативна съвместимост и безопасност на българската железопътна инфраструктура.

<p>ПО 5</p> <p><i>СЦ 1</i></p>	<p>„Осигуряване на необходимите условия за успешно приключване на ОПТ 2007-2013 и за изпълнение на ОПТТИ 2014-2020, повишаване на административния капацитет и публичната подкрепа“</p>	<ul style="list-style-type: none"> - укрепен капацитет на УО и бенефициентите чрез продължаване на добрите практики, установени през предходния програмен период и включване на нови мерки за достигане на необходимия капацитет за подготовка, изпълнение, мониторинг и контрол на ОПТТИ; - предоставена външна експертиза за разработване на стратегически и програмни документи/ планове/ наръчници; на технически проучвания и бази данни; на независими анализи и оценки и на други специализирани дейности; - осигурена информация и публичност на ОПТТИ и промотирането ѝ пред широката общественост; - постигнато оптимално администриране и логистика на ОПТТИ; - успешно приключена ОПТ 2007-2013 г.; - успешно проведени реформи в релевантните сектори и съответно въведени политики.
---------------------------------------	---	---

6. Специфични за програмата показатели за резултатите/ за изпълнение по специфични цели
--

Наименование на приоритетна ос	Тематична цел	Инвестиционен приоритет	Специфична цел	Специфични за програмата показатели за резултатите/ за изпълнение по специфични цели		
				Показател	Базова стойност (2013 г.)	Целева стойност (2023 г.)
Приоритетна ос 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната” Транс-европейска транспортна мрежа”	07 - Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури	7i - Предоставяне на подкрепа за мултимодално Единно европейско транспортно пространство с помощта на инвестиции в трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T)	1 -Привличане на пътнически и товарен трафик чрез подобряване на качеството на железопътната инфраструктура по Трансевропейската транспортна мрежа	1.1 Допустими максимални скорости по железен път (км/ч.)	94,80	137,30
				1.2. Извършена работа с пътнически железопътен транспорт (млн. пътнико-километра)	1 825,80	1 917,00
				1.3. Извършена работа товарни превози по железница (млн. ткм)	3 246,00	3 400,00
				CO12a. Железопътен транспорт: обща дължина на реконструирани или модернизиранни железопътни линии, от които TEN-T	-	190,00
Приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната” и „разширената” Трансевропейска транспортна мрежа”	07 - Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури	7i - Предоставяне на подкрепа за мултимодално Единно европейско транспортно пространство с помощта на инвестиции в трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T)	1 -Отстраняване на „тесните места” по пътната Трансевропейска транспортна мрежа	2.1. Насищане на пътната инфраструктура по направление на АМ Струма (базова стойност-над % / целева стойност-до %)	70,00	50,00
				CO13a. Шосеен транспорт: обща дължина на построени нови пътища, от които TEN-T	-	61,60
Приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и	04 - Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори	4e - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за	1 -Увеличение на използването на метро	8. Пътувания с метро (брой на година)	80 000 000	105 000 000
				15. Обща дължина нови или модернизиранни трамвайни и метро линии (км)	-	8,00

Наименование на приоритетна ос	Тематична цел	Инвестиционен приоритет	Специфична цел	Специфични за програмата показатели за резултатите/ за изпълнение по специфични цели		
				Показател	Базова стойност (2013 г.)	Целева стойност (2023 г.)
развитие на устойчив градски транспорт		приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата		16. Нови метро станции (брой)	-	8,00
	07 - Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури	7а - Предоставяне на подкрепа за мултиmodalно Единно европейско транспортно пространство с помощта на инвестиции в трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T)	1-Увеличение на използването на интермодален транспорт	6. Интермодални транспортни единици (ITU) превозени с железопътен и воден транспорт (ITU/год.)	191 500,00 ⁽¹⁾	229 800,00
				7. Реконструирани гарови комплекси (брой)	-	3,00
				7.1 Изграден товарен интермодален терминал (брой)	-	1,00
Приоритетна ос 4 „Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта“	07 - Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури	7с - Разработване и подобряване на екологосъобразни, включително с ниски емисии на шум, и нисковъглеродни транспортни системи, включително вътрешни водни пътища и морски транспорт, пристанища, мултиmodalни връзки и летищна инфраструктура с цел насърчаване на устойчиво развита регионална и местна мобилност	1- Подобряване на управлението на транспорта чрез внедряване на иновативни системи	1. Период на корабоплаване по протежение на българския участък на р. Дунав (Дял на годишния брой дни с минимална дълбочина по протежение)	62,50 ⁽²⁾	94,00
				9. Капацитет на летищните Съоръжения (самолетни движения)	75 000,00	85 000,00
				2. Отпадъци, генерирани от кораби и от товари, обработвани в пристанищата (м3/год.)	0,00	20 000,00
				10. Доставени мултифункционални плавателни съдове (брой)	-	3,00
				11. Въведени в експлоатация пристанищни приемни съоръжения за отпадъци (брой)	-	2,00

Наименование на приоритетна ос	Тематична цел	Инвестиционен приоритет	Специфична цел	Специфични за програмата показатели за резултатите/ за изпълнение по специфични цели		
				Показател	Базова стойност (2013 г.)	Целева стойност (2023 г.)
		7d - Разработване и рехабилитация на всеобхватни, висококачествени и оперативно съвместими железопътни системи и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване	2 - Подобряване на управлението на железопътната мрежа	9. Въведени/ модернизирани навигационни информационни системи (брой)	-	1,00
				12. Относителен дял на железопътната TEN-T мрежа, оборудвана с GSMR (%)	3,60	27,20
				13. Изградена GSM-R мрежа (км)	-	35,00
Приоритетна ос 5 „Техническа помощ”	Н/П	Н/П	1-Осигуряване на необходимите условия за успешно приключване на ОПТ 2007-2013 и изпълнение на ОПТТИ 2014-2020, повишаване на административния капацитет и публичната подкрепа	14. Обучени хора, в съответствие с програмите за обучение (%)	0.00	100,00
				15. Изпълнени дейности по комуникационния план (%)	0.00	100,00
				16. Необходимо средно време за обработване на плащане към бенефициента, считано от деня на подаване на искането до деня на възстановяване на плащането (дни)	30	25,00
				17. Средно време за оценка на проект (дни)	30	25,00
				18. Степен на обществена информираност (%)	0.00	30,00
				19. Дял на разходите за обезпечаване на проверки на място (%)	0.00	100,00
				20. Одобрен план за оценка (брой)	-	1
				21. Проведени заседания на КН (брой)	-	16
				22. Брой служители, чиито възнаграждения се	-	45

Наименование на приоритетна ос	Тематична цел	Инвестиционен приоритет	Специфична цел	Специфични за програмата показатели за резултатите/ за изпълнение по специфични цели		
				Показател	Базова стойност (2013 г.)	Целева стойност (2023 г.)
				<i>финансират по ос 5 (брой)</i>		
				23. <i>Големи публични дейности (брой)</i>	-	8
				24. <i>Брой публични събития (брой)</i>	-	20
				25. <i>Брой обучения на служителите в Управляващия орган и бенефициентите (брой)</i>	-	1 000
				26. <i>Одобрена комуникационна стратегия (брой)</i>	-	1
				27. <i>Брой проведени проверки на място (брой)</i>	-	120

⁽¹⁾ Базовата година е 2011 г.

⁽²⁾ Базовата година е 2012 г.

В допълнение към специфичните за програмата показатели за резултатите и за изпълнение по специфични цели за всяка процедура по ОПТТИ са определени специфични за процедурата индикатори за изпълнение.

7. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ

Приоритетна ос	Фонд	Измерение 1 Област на интервенция	Подкрепа от Съюза по Област на интервенция в евро	Подкрепа от Съюза в евро
Приоритетна ос 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната” Транс-европейска транспортна мрежа”	КФ	024. Железопътен транспорт (основна мрежа на TEN-T — трансевропейската транспортна мрежа)	572 343 631,00	572 343 631,00
Приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната” и „разширената” Трансевропейска транспортна мрежа”	КФ	028. Магистрали и пътища на TEN-T — основна мрежа (ново строителство)	572 343 630,00	572 343 630,00
Приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт”	ЕФРР	035. Мултимодален транспорт (TEN-T)	20 000 000,00	361 300 000,00
		043. Инфраструктура за екологосъобразен градски транспорт и насърчаване (включително оборудване и подвижен състав)	341 300 000,00	
Приоритетна ос 4 „Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на	ЕФРР	037. Летища (TEN-T)	5 000 000,00	57 944 591,00
		039. Морски пристанища (TEN-T)	6 617 750,00	
		041. Вътрешни водни пътища и пристанища (TEN-T)	6 617 750,00	

транспорта“		044. Интелигентни транспортни системи (включително въвеждане на управление на търсенето, системи за събиране на такси, ИТ системи за наблюдение, контрол и информиране)	39 709 091,00	
Приоритетна ос 5 „Техническа помощ”	ЕФРР	121. Изготвяне, изпълнение, наблюдение и контрол	16 921 750,00	40 517 316,00
		122. Оценка и проучвания	21 569 566,00	
		123. Информация и комуникация	2 026 000,00	
Общо КФ (ПО1, ПО2):				1 144 687 261,00
Общо ЕФРР (ПО3, ПО4 и ПО5):				459 761 907,00
Общо:				1 604 449 168,00

8. Процент на съфинансиране

ПО	Фонд	Подкрепа от Съюза в евро	Национално участие	Обща стойност на финансирането	Процент на съфинансиране
		(a)	(b)	(c) = (a) + (b)	(d) = (a) / (c) ⁽¹⁾
ПО 1	КФ	572 343 631,00	101 001 818,00	673 345 449,00	85 %
ПО 2	КФ	572 343 630,00	101 001 818,00	673 345 448,00	85 %
ПО 3	ЕФРР	361 300 000,00	63 758 824,00	425 058 824,00	85 %
ПО 4	ЕФРР	57 944 591,00	10 225 517,00	68 170 108,00	85 %
ПО 5	ЕФРР	40 517 316,00	7 150 115,00	47 667 431,00	85 %
Общо КФ:		1 144 687 261,00	202 003 636,00	1 346 690 897,00	85 %
Общо ЕФРР:		459 761 907,00	81 134 456,00	540 896 363,00	85 %
Общо:		1 604 449 168,00	283 138 092,00	1 887 587 260,00	85 %

⁽¹⁾ В таблицата ставката на съфинансиране е закръглена към най-близкото цяло число. Точният процент, използван за възстановяване на плащания, е съотношението (d).

9. Дейности, допустими за финансиране по ОПТТИ

Помощта от КФ на ЕС по ОПТТИ:

9.1. Дейности, допустими за финансиране по приоритетна ос 1, „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната“ Трансевропейска транспортна мрежа“

- Изграждане, модернизация, рехабилитация, електрификация и внедряване на сигнализация и телекомуникации на железопътни участъци. За изпълнение на тези дейности се предвижда в рамките на тази приоритетна ос на ОПТТИ 2014-2020 да бъдат финансирани следните „големи“ инвестиционни проекти:

- Рехабилитация и модернизация на железопътния участък Пловдив-Бургас Фаза II (включително и жп възел Пловдив и жп възел Бургас); Общата дължина реконструирани или модернизиран ж.п. линии е 111 км. (вкл. 29 км. двойна линия). Проектът включва изграждане на ETCS системи по протежение на железопътния участък Пловдив-Бургас с обща дължина 293 км.

- Модернизация на жп линията София-Септември в участъка Елин Пелин-Ихтиман и Ихтиман - Септември с обща дължина 79 км., изцяло двойна линия;

- техническа помощ за подготовката/завършване на подготовката на инвестиционни проекти за развитие на железопътната инфраструктура, включени за финансиране по приоритетната ос, включително изготвяне или актуализация на: проучвания, анализи „разходи-ползи“, оценки на въздействието върху околната среда, проектиране и др. В допълнение по тази приоритетна ос се предвижда да бъде финансирано разработването на технически проект за проект „Модернизация на жп линията Радомир-Гюешево“.

9.2. Дейности, допустими за финансиране по приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната“ и „разширената“ Трансевропейска транспортна мрежа“

- Изграждане и модернизация на участъци от пътната инфраструктура по „основната“ TEN-T мрежа. За изпълнение на тези дейности се предвижда в рамките на тази приоритетна ос на ОПТТИ 2014-2020 да бъде финансиран „големия“ инвестиционен проект: Изграждане на АМ „Струма“ ЛОТ 3 – Благоевград-Сандански и проект „Изграждане на АМ „Калотина-София“, лот 1 „Западна дъга на Софийски околновръстен път /СОП/“, фаза 2“;

- техническа помощ за подготовката/завършване на подготовката на инвестиционни проекти за развитие на пътната инфраструктура по „основната“ и „разширената“ Трансевропейска транспортна мрежа, включително изготвяне или актуализация на: проучвания, анализи „разходи-ползи“, оценки на въздействието върху околната среда, проектиране, и др. В допълнение по тази Приоритетна ос се предвижда да се финансира подготовката на проекти „АМ Черно море“ и „Русе-Велико Търново“, включително разширение на моста Русе-Гюргево.

Помощ от ЕФРР по ОПТТИ

Помощта от ЕФРР по ОПТТИ ще се дава за инвестиции в инфраструктура, която предоставя основни услуги на гражданите в областта на транспорта и ИКТ в съответствие с член 3, т.1, б. „в“ на Регламент (ЕС) № 1301/2013 на ЕП и на Съвета от 17 декември 2013 година относно Европейския фонд за регионално развитие и специални разпоредби по отношение на целта „Инвестиции за растеж и работни места“, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1080/2006 по:

9.3. Дейности, допустими за финансиране по приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт”

По инвестиционен приоритет 4е „Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по-специално градските райони, включително насърчаването на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване и смекчаване, свързани с изменението на климата” за дейности, свързани с:

- разширяване на метрото в София и създаване на нови интермодални връзки за пътници в обществената транспортна система на София. За изпълнение на тези дейности се предвижда в рамките на тази приоритетна ос на ОПТТИ 2014-2020 да бъде финансиран „големия“ инвестиционен проект: Изграждане на трети метродиаметър на метрото в София „бул. Ботевградско шосе - бул. Владимир Вазов - ЦГЧ - ж.к. Овча купел” и проекта за разширение на втори метродиаметър от МС „Джеймс Баучер” до кръстовището на бул. Черни връх с бул. „Хенрик Ибсен” и ул. „Сребърна” (от МС „Джеймс Баучер” до МС „Витоша“);

Приложим режим на държавни помощи: Закупуването на подвижен състав за този проект представлява държавна помощ за извършването на обществен пътнически превоз по смисъла на Регламент (ЕО) № 1370/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 година относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 1191/69 и (ЕИО) № 1107/70 на Съвета (ОВ, L 315 от 03.12.2007 г.). В тази връзка „Метрополитен“ ЕАД следва да експлоатира активите, финансирани чрез проекта, за извършването на обществен пътнически превоз от него, след включването им в обхвата и при условията на Договор № СО-РД-56-1009 от 05.12.2013 г. за обществен превоз на пътници между Столична община, „Метрополитен“ ЕАД и „Център за градска мобилност“ ЕАД.

По инвестиционен приоритет 7а „Предоставяне на подкрепа за мултимодалното единно европейско транспортно пространство, посредством инвестиции в Трансевропейската транспортна мрежа” за дейности, свързани с:

- Изграждане на интермодален товарен терминал. С изграждането на интермодален товарен терминал в гр. Русе (в Северен централен район за планиране на регионалното развитие в България) се цели да се създадат условия за оптимално съчетаване и интегриране на различни видове транспорт (вътрешно-воден, железопътен и автомобилен);

- Реконструкция на ключови гарови комплекси по протежение на главните железопътни линии. Реконструкция на ключови гарови комплекси започнала през периода 2007 – 2013 г. ще продължи и по ОПТТИ. Предвидено е да се финансира по ОПТТИ реконструкцията на за гарови комплекси гаровите комплекси в Стара Загора, Нова Загора и Чирпан, които остават извън обхвата на проектите за модернизация на ж.п. инфраструктурата по приоритетна ос 1;

Техническа помощ за подготовката/завършване на подготовката на инвестиционни проекти за развитие на интермодалния транспорт, включени за финансиране по приоритетната ос, включително изготвяне или актуализация на: проучвания, анализи „разходи-ползи”, оценки на въздействието върху околната среда, проектиране оценка на въздействието на програмата (impact assessment) и др.

9.4. Дейности, допустими за финансиране по приоритетна ос 4 „Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта”

По инвестиционен приоритет 7с „Разработване и подобряване на екологосъобразни, включително с ниски емисии на шум, и ниско-въглеродни транспортни системи, включително вътрешни водни пътища и морски транспорт, пристанища, мултимодални връзки и летищна инфраструктура с цел насърчаване на устойчиво развита регионална и местна достъпност” за дейности, свързани с:

- развитие на информационни системи в корабоплаването, надграждащи съществуващите системи и системите в процес на изграждане;
- доставка на мултифункционални плавателни съдове;
- развитие на информационни системи за управление на автомобилния трафик;
- модернизация и изграждане на съоръжения за приемане и третиране на отпадъци в българските пристанища с национално значение;
- повишаване качеството на аеронавигационните данни и информация и подобряване на управлението на околната среда в областта на гражданското въздухоплаване.

По инвестиционен приоритет 7d „Изграждане и рехабилитация на всеобхватни, висококачествени и оперативно съвместими железопътни системи и насърчаване на мерки за намаляване на шума” за дейности, свързани с:

- изграждане на съвременни системи за управление на железопътното движение;
- изграждане на GSM-R мрежа (за отсечки, извън обхвата на проектите за модернизация на ж.п. инфраструктурата по приоритетна ос 1);

Техническа помощ за подготовката/ завършване на подготовката на проектите, включени за финансиране по приоритетната ос, включително изготвяне или актуализация на: проучвания, анализи „разходи-ползи”, оценки на въздействието върху околната среда, проектиране и др.;

9.5. Дейности, допустими за финансиране по приоритетна ос 5 „Техническа помощ”

- Дейности, насочени към успешното приключване на ОПТ (програмен период 2007-2013 г.) и подготовка на следващия програмен период 2021-2027 г.:

- подготовка на проучвания, анализи и оценки във връзка с изпълнението и приключването на ОПТ 2007-2013 г.;

- извършване на специализирани дейности по верификация, контрол и одит във връзка с приключването на ОПТ 2007-2013 г.;

- подготовка на необходими документи във връзка с приключването на ОПТ 2007-2013 г., включително окончателен доклад и декларация за приключването на програмата;

- изпълнение на предвидените комуникационни дейности и дейности по информация и публичност, във връзка с приключването на ОПТ 2007-2013 г.,

включително провеждане на заключителните заседания на Комитета за наблюдение на програмата;

- подпомагане на подготовката на оперативната програма за периода 2014-2020 г. (консултации, проучвания, наръчници и др.).

• Дейности, насочени към укрепване и повишаване на административния капацитет на Управляващия орган и бенефициентите по ОПТТИ:

- осигуряване въвеждането на мотивационна схема за служителите на Управляващия орган и на бенефициентите по програмата за извършване на работа и полагане на извънреден труд по управление и изпълнение на дейностите, във връзка със Структурните и Кохезионния фондове; обезпечаване на разходи за възнаграждения, допълнително заплащане и осигурителни вноски на служителите, в съответствие с разработените национални правила;

- създаване на отделна структура за извършване на възнагражденията, допълнителното заплащане и осигурителните вноски на служителите;

- разработване и внедряване на стратегия за развитие на човешките ресурси, включваща процедури за назначаване, развитие на персонала, механизъм за задържане на персонала и др.;

- осигуряване на средства за настаняване и командировъчни за служителите, отговорни за управлението и изпълнението на дейностите по Структурните и Кохезионния фондове, например за извършване на одити и проверки на място, пътувания в чужбина, във връзка с управлението на дейностите по програмата;

- подготовка, организиране и провеждане на специализирани обучения на служителите, отговорни за управлението и изпълнението на дейностите по Структурните и Кохезионния фондове, в това число разходи за наемане на зали и оборудване, такси за лектори, такси за участие в обучителни курсове на служителите, подготовка и копиране на материали, както и кетъринг, ако е подходящо;

- подобряване на материално-техническата база, включително и наем, лизинг, покупка и/или застраховане на оборудване, необходимо на служителите на УО и на бенефициентите да извършват дейностите си по програмиране/идентифициране, подготовка, финансово управление, наблюдение, отчетност и контрол на изпълнението на проектите/операциите по ОПТТИ;

- организация на дейността на Комитета за наблюдение на ОПТТИ, на заседанията на под-комитетите за наблюдение, в случай че бъдат създадени в процеса на изпълнение на програмата (включително административни и логистични разходи);

- организация на семинари, работни срещи, включително разходи за зала, за наем на мултимедийно оборудване, озвучителни системи, изготвяне, копиране/отпечатване и раздаване на протоколи и др. документи, както и устен и писмен превод, кетъринг при необходимост;

- помощ от международни финансови институции в специфични области като разработване на секторни политики, подкрепа в управлението на проекти, мерки за изграждане на капацитет и др.

• **Дейности, насочени към ефективна подготовка, изпълнение, мониторинг, контрол, оценка и популяризиране на инвестициите в транспорта:**

- подготовка и актуализация на стратегически и програмни документи в областта на транспорта, включително изпълнение на предварителните условия в сектор „транспорт“ за програмен период 2014-2020 г., средносрочен преглед и актуализация на Стратегия за развитието на транспортния сектор на Република България до 2020 г., актуализация на транспортния модел /на ОГПТ/ и др. в съответствие с новите тенденции в европейската и националната политики и съобразно препоръки на ЕК;

- подготовка и актуализация на предпроектни и технически проучвания, бази данни и др.;

- разработване и изпълнение на план за мониторинг на околната среда;

- разработване на наръчник за подготовка и изпълнение на мерки за смекчаване на негативното въздействие върху околната среда при реализацията на инфраструктурните проекти;

- разработване на механизъм за определяне и оценка на риска и предприемане на ефективни и съответстващи мерки за превенция на измамите и корупционните практики при изпълнението на ОПТТИ;

- предоставяне на техническа помощ, включително проучвания, анализи и оценки (предварителни, текущи и последващи), както и консултантски услуги от национални и международни експерти, във връзка с различни аспекти на системата за управление и изпълнение на дейностите по Структурните и Кохезионния фондове, в това число и изготвяне на тръжни спецификации;

- Специализирана външна експертиза при изпълнението на дейности по мониторинг, управлението и финансов контрол на програмата;

- Осигуряване на подкрепа за подготовката на проектите за финансиране в рамките на ОПТТИ;

- подготовка, мониторинг и актуализация на Комуникационния план на програмата;

- провеждане на мащабни информационни кампании;

- провеждане на семинари и конференции, разходи за зала, мултимедийно оборудване, озвучителни системи;

- разпространяване на информация и популяризиране на ниво програма, включително изготвяне, копиране/ отпечатване и публикуване на промоционални материали, използване на съответните медии и комуникационни инструменти (печатни издания, изложби, табели, радио, телевизия, видео/ DVD материали, интернет страници). Тук се включват и целевите инициативи за укрепване ролята и мястото на програмата сред различните партньорски организации, инициативите за популяризиране на програмата посредством представяния, достъпни за хората с увреждания (разходи за място на провеждане и лектори, за отпечатване и популяризиране, създаване на интернет страници, превод, и използване услугите на посредници);

- провеждане на социологически проучвания.

• **Дейности, насочени към прилагане на Директива 2014/24 от 26.02.2014 г. относно задължителното прилагане на електронни търгове**

• **Дейности, насочени към подпомагане на МТИТС в областта на стратегическото управление на железопътния сектор, включително за провеждането на реформи в същия**

- Дейности, насочени към подпомагане на УО на ОПТТИ, съвместно с МФ, когато е приложимо в областта на прилагането на правилата за държавните помощи, в т.ч. обучения, обмяна на опит, разработване на процедури и други приложими дейности в сектора

10. Категории разходи, допустими за финансиране по ОПТТИ

Разходите, извършени по ОПТТИ са „допустими разходи”, ако отговарят на изискванията на ЗУСЕСИФ, глава пета „Финансово управление и контрол“, раздел I „Общи условия и допустимост на разходите“, ПМС № 119 от 20.05.2014 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и от Европейския фонд за морско дело и рибарство, разпоредбите на Регламент 1303/2013, Регламент 1304/2013, Регламент 966/2012 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2014 – 2020 г. в това число:

10.1. да са за дейности, определени и извършени под отговорността на съответния управляващ орган и съгласно критериите за избор на операции, одобрени от съответния Комитет за наблюдение;

10.2. да са извършени от допустими по съответния приоритет на програмата бенефициенти;

10.3. категориите разходи да са включени в договора за предоставяне на финансова подкрепа;

10.4. изборът на изпълнител за реализираните дейности (услуги и/или доставки) да е извършен в съответствие с действащото национално и с европейското законодателство;

10.5. за тях да е налична адекватна одитна следа, включително да са спазени разпоредбите за наличност на документите по чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общо приложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ, L 347 от 20.12.2013 г.);

10.6. да са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;

10.7. да са извършени за съфинансирани продукти и услуги, които са реално доставени, съобразно предварително заложените в договора за предоставяне на финансова подкрепа изисквания;

10.8. в случаите, когато обект на финансиране са мерки и операции, попадащи в обхвата на правилата по държавните помощи, допустимостта на разходите е съобразена и с приложимите към помощта правила;

10.9. да са извършени в съответствие с принципа на доброто финансово управление в съответствие с чл. 30 на Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, ЕВРАТОМ) № 1605/2002 на Съвета (ОВ, L 298 от 26.10.2012 г.).

10.10. Разходите са допустими за финансиране, ако са извършени от бенефициента и са платени между 1 януари 2014 г. и 31 декември 2023 г.

10.11. Разходи, станали допустими в резултат на изменение в програма, са допустими от датата на подаване на искането за изменение до Комисията или от датата на влизане в сила на решението за изменение на програмата, в случаите по чл. 96, параграф 11 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

10.12. Допустими са разходите по операции, осъществени в програмния район на програмата. При одобрение от управляващия орган на съответната оперативна програма са допустими разходи и по операции, съфинансирани от ЕФРР и КФ, които се осъществяват извън програмния район, но в границите на Европейския съюз, при условие че е изпълнено всяко от следните условия:

10.12.1. операцията е в полза на програмния район;

10.12.2. общата сума, разпределена по програмата за операции извън програмния район, не надвишава 15 на сто от подкрепата от ЕФРР или КФ на ниво приоритет;

10.12.3. комитетът за наблюдение на съответната програма е одобрил съответната операция или съответните видове операции;

10.12.4. задълженията на органите по програмата във връзка с управлението, контрола и одита по отношение на операцията се изпълняват от органите, които отговарят за програмата, по която операцията получава финансова подкрепа, или те сключват споразумения с органите в района, в който се изпълнява операцията.

10.13. При възстановяване на действително направени и платени допустими разходи максималните размери за всеки отделен вид разход се определят спрямо общите допустими разходи по операцията. В отделни случаи, когато даден разход е пряко обвързан с друг вид разход, като основа може да се използват общите допустими разходи за съответния вид, с който е обвързан.

10.14. При възстановяване на действително направени и платени допустими разходи се определят следните максимални размери за определени категории разходи:

10.14.1. разходи за организация и управление - до 10 на сто от общите допустими разходи по операцията;

10.14.2. разходи за публичност и визуализация – до 2 на сто от общите допустими разходи за операции, при които размерът на финансовата подкрепа не превишава левовата равностойност на 100 000 евро, и до 1 на сто от общите допустими разходи на всички останали операции;

10.14.3. непредвидени разходи за строително-монтажни работи – до 10 на сто от общите допустими разходи за строително-монтажни работи по операцията;

10.14.4. разходи за командировъчни пари – съгласно Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина или съответните нормативни актове на друга държава – членка на ЕС, в случаите, когато не е приложимо българското законодателство.

10.15. Когато изпълнението на операция поражда непреки разходи, те могат да бъдат изчислени като единна ставка по един от следните начини:

10.15.1. единна ставка в размер до 25 на сто от допустимите преки разходи, при условие че ставката се изчислява въз основа на коректен, справедлив и проверим метод на изчисление или въз основа на метод, прилаган в рамките на национални схеми за предоставяне на

безвъзмездна финансова помощ за подобен тип операция и бенефициент;

10.15.2. единна ставка в размер до 15 на сто от допустимите преки разходи за персонал, без да се изисква да се извършват изчисления за определянето на приложимата ставка;

10.15.3. единна ставка, прилагана към допустимите преки разходи въз основа на съществуващите методи и съответстващите ставки, приложими в политиките на Европейския съюз за подобен тип операция и бенефициент.

10.16. Разходите за възнаграждения на служителите за изпълнение на дейности във връзка с подготовката, управлението, координацията, мониторинга, оценката, информацията и контрола на ОПТТИ се считат за допустими за финансиране по техническа помощ за служителите от Управляващия орган, при условие, че дейностите са определени в длъжностите характеристики и/или в договорите за назначаване на служителите. В случаите когато служителите в УО изпълняват и други дейности извън подготовката, управлението, координацията, мониторинга, оценката, информацията и контрола на ОПТТИ, разходите за възнаграждения се считат за допустими за финансиране по техническа помощ в размер на процентно съотношение на годишна база между изпълнените задължения по ОПТТИ, заложиени в длъжностна характеристика, и общо изпълнените задължения по длъжностна характеристика.

10.17. Разходи за дейности, насочени към укрепване и повишаване на административния капацитет на Управляващия орган и бенефициентите по ОПТТИ, за намаляване на административната тежест на бенефициентите, включително разходите за възнаграждения, доплащания към възнагражденията и за обезщетения, изплатени от осигурителя за дните на временна нетрудоспособност съгласно Кодекса за социално осигуряване за реално отработено време на служители и/или други лица на конкретните бенефициенти по ОПТТИ за изпълнение на дейности във връзка с подготовката, управлението, мониторинга, оценката, информацията и контрола на ОПТТИ, при условие, че:

а) в длъжностната характеристика на служителя по служебно или трудово правоотношение е включено изпълнението на дейности по управление и изпълнение на операции;

б) дейностите са допълнително възложени извън длъжностните им характеристики задачи/отговорности и/или в договорите за тяхното назначаване; дейностите се възлагат в съответствие с методология, одобрена от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията;

в) налице е сключен договор за услуга със служителя за изпълнение на дейности по управление и изпълнение извън установените му по служебно или трудово правоотношение работно време и задължения. .

10.18. Размерът на часовата ставка на възнаграждение на служителя за изпълнението на дейности по управление и изпълнение на операции следва да не превишава размера на възнаграждение на часова база, което лицето получава за изпълнение на дейности по основното си служебно или трудово правоотношение. Лицата не може да отчитат повече от 80 часа месечно във връзка с управлението и изпълнението на всички проекти, в които участват.

10.19. Не се изплаща възнаграждение за управление и изпълнение на проекти по ОПТТИ на служителите от УО и на служителите от бенефициентите, когато на същите се изплащат възнаграждения, във връзка с основното им трудово/служебно правоотношение, финансирано по ОПТТИ.

10.20. При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ амортизационните разходи може да бъдат считани за допустими, при условие, че:

10.20.1. разходът се отнася за дейности и разходи, допустими за съответната операция;

10.20.2. разходите са изчислени в съответствие със Закона за корпоративното подоходно облагане;

10.20.3. размерът на разходите е надлежно удостоверен с придружаваща документация, имаща равностойна доказателствена стойност на фактури за допустими разходи;

10.20.4. разходите се отнасят изключително за периода на финансова подкрепа на операцията;

10.20.5. активите не са закупени дори частично с безвъзмездна финансова помощ.

10.21. Данък върху добавената стойност не представлява допустим разход за дадена операция, освен в случаите на данък върху добавената стойност, който не е възстановим съгласно националното законодателство. Начинът на отчитане на данък върху добавената стойност на равнището на инвестициите, направени от крайните получатели, не се взема предвид при определяне допустимостта на разходите във връзка с финансовия инструмент.

10.22. Чрез ЕФРР, ЕСФ и КФ е допустимо съфинансирането на операции, които генерират нетни приходи. С нетните приходи се намалява сумата на финансиране от съответната оперативна програма, като същите се приспадат от размера на допустимите разходи по операцията. Когато не всички инвестиционни разходи са допустими за финансиране по оперативната програма, нетните приходи се разпределят пропорционално между допустимите и недопустимите части от инвестиционните разходи.

10.23. Допустими разходи, извършени във връзка с лизингови операции, са единствено лизинговите вноски при спазване на следните изисквания:

1. лизинговите вноски са дължими и платени до изтичане на срока за изпълнение на операцията, финансирана по оперативната програма;

2. разходът за лизинговите вноски, както и придобиването на актив посредством лизингов договор се доказва с фактура или със счетоводен документ с еквивалентна доказателствена стойност;

3. максималната допустима цена е по-ниска от пазарната цена за закупуване на актива.

10.24. Разходите за закупуване на земя и/или придобиване на ограничени вещни права са допустими при спазване на следните условия:

1. към датата на покупката земята няма вещни и облигационни тежести, които да ограничават свободното ѝ използване за целите на операцията, което се удостоверява с официални документи, издадени от компетентните държавни органи;

2. продавачът не е закупил земята с публична безвъзмездна помощ дори и частично в периода за последните 10 години преди подаване на проектното предложение;

3. да има пряка връзка между покупката на земята и/или придобиването на ограничени вещни права и целта на проекта, която трябва да е отразена в договора или в заповедта за предоставяне на финансова подкрепа;

4. да има издаден документ от сертифициран оценител или от съответно упълномощен служебен орган, удостоверяващ, че цената на придобиване не надвишава пазарната стойност.

10.25. Закупуването на незастроени и застроени земи е допустимо на стойност до 10 на сто от общите допустими разходи за съответната операция. За изоставени земи и за такива, използвани преди това за промишлени цели, които включват сгради, това ограничение се увеличава на 15 на сто. При изключителни и добре обосновани случаи може да се разреши по-висок процент от горепосочените проценти за операции, свързани с опазване на околната среда.

10.26. Допустими за финансиране са следните разходи, при условие че са пряко свързани с финансираните операции или дейности и са необходими за тяхната подготовка и осъществяване:

1. разходи за **застраховки** на придобитите в резултат на дейността дълготрайни материални активи, ако те са свързани с изискванията, наложени от съответния управляващ орган;

2. разходи за **юридически консултации и нотариални услуги**;

3. разходи за **технически и финансови експертизи**;

4. разходи за **счетоводство**.

Детайлни правила за допустимост на разходите по ОПТТИ

10.27. Разходите за допустими дейности по ЕФРР и КФ, включени в обхвата на ОПТТИ, свързани с доставки на стоки, услуги и строително-монтажни работи, които могат да включват:

1. Разходи за изпълнение на големи проекти по смисъла на чл. 100 от Регламент (ЕС) 1303/2013, включени в списъка с големи проекти по ОПТТИ, включително дейности, които са пряко свързани с тяхната подготовка, изпълнение, управление и контрол;

2. Разходи за подготовката на инвестиционни проекти, включени в допустимите дейности по съответната приоритетна ос на ОПТТИ;

3. Разходи, свързани с приложението на политиките по околна среда и изменението на климата (доклади за оценка на въздействието върху околната среда, оценка за съвместимост),

4. Разходи за подготовка на формуляр за кандидатстване за финансиране на проекти по ОПТТИ, включително за изготвяне на анализ „Разходи – ползи“, предпроектни, геоложки, археологически, технически проучвания, геодезически заснемания, за проектиране (идейни, технически, работни и др. проекти), за оценка на съответствието на проектите съгласно действащото законодателство и за други необходими анализи и проучвания;

5. Разходи, свързани с набавянето на необходимите разрешителни документи, изискващи се от националното законодателство, технически планове и свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи;

6. Разходите за закупуване на земя и/или придобиване на ограничени вещни права и/или на застроени недвижими имоти са допустими, в случай че земята става собственост на държавата или на лице, на което са възложени публични/публичноправни функции.

7. Разходи за закупуване на дълготрайни материални активи, в т.ч. транспортни средства, при следните условия:

а) закупените активи са необходими за изпълнението и/или управлението на операцията и не са постоянно инсталирани на мястото на изпълнение;

б) след приключването на операцията активите са без остатъчна стойност при прилагане на правилата за изчисляване на амортизации съгласно Закона за корпоративното подоходно облагане.

8. непредвидени разходи за инвестиционните проекти, които не могат да надвишават 10 на сто от общата сума на разходите след приспадането на непредвидените разходи и при спазване на ограничението по т. 10.14.3.

10.28. Допустими за финансиране в рамките на приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ са разходи, които могат да включват:

1. Разходи за дейности, насочени към успешното приключване на програмен период 2007-2013 г. и подготовка на програмен период 2021-2027 г., включително: разходи за подготовката на инвестиционни проекти, когато не са изрично посочени в някоя от другите приоритетни оси;

2. Разходи за дейности, насочени към ефективна подготовка, изпълнение, мониторинг, контрол, оценка и популяризиране на инвестициите в транспорта;

3. Разходи за дейности, насочени към прилагане на Директива 2014/24 от 26.02.2014 г. относно задължителното прилагане на електронни търгове;

4. Разходи за дейности, насочени към подпомагане на МТИТС и бенефициентите на програмата за подобряване на стратегическото управление на транспортната система на страната, включително за изпълнение на предварителните условия за програмен период 2014-2020 г.

10.29. Разходите за подготовка и изпълнение на проектите по програмата, свързани с доставки на стоки, услуги и строително-монтажни работи, определени по действащи пазарни цени, които могат да включват:

а) разходи, доклади за оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС), анализ „Разходи – ползи“ и на други необходими документи, свързани с подготовката на формуляр за кандидатстване за финансиране на проекти по ОПТТИ;

б) разходи за технически проучвания, свързани с геодезически заснемания, геоложки проучвания, археологически проучвания, идейни, технически и работни проекти и с оценка на съответствието на проектите съгласно действащото законодателство;

в) разходи, свързани с набавянето на необходимите разрешителни документи, изискващи се от националното законодателство, технически планове и свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи;

г) разходи, свързани с подготовката на документация за участие в процедури за възлагане на обществени поръчки и за провеждане на процедурите за избор на изпълнители в съответствие с действащото законодателство в тази област;

д) разходи, свързани с безопасността на движението за всички видове транспорт;

е) разходи, свързани с оперативната съвместимост;

ж) непредвидени разходи, които не могат да надвишават 10 на сто от общата сума на разходите след приспадането на непредвидените разходи и при спазване на ограничението по т. 10.14.3.

10.30. Разходи за услуги, които са пряко свързани със съфинансирания проект, които са необходими за неговата подготовка, изпълнение, контрол и управление;

Допустими за финансиране в рамките на приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ са и:

10.31. Разходи за дейности, насочени към успешното приключване на ОПТ (програмен период 2007-2013 г.) и подготовка на следващия програмен период 2021-2027 г.:

- подготовка на проучвания, анализи и оценки във връзка с изпълнението и приключването на ОПТ 2007-2013 г.;
- извършване на специализирани дейности по верификация, контрол и одит във връзка с приключването на ОПТ 2007-2013 г.;
- подготовка на необходими документи във връзка с приключването на ОПТ 2007-2013 г., включително окончателен доклад и декларация за приключването на програмата;
- провеждане на заключителните заседания на Комитета за наблюдение на ОПТ;
- подпомагане на подготовката на оперативната програма за периода 2014-2020 г. и за периода 2021-2027 г. (консултации, проучвания, наръчници и др.).

10.32. Разходи за дейности, насочени към укрепване и повишаване на административния капацитет на Управляващия орган и бенефициентите по ОПТТИ:

- 10.32.1.** Разходи за създаване на отделна структура за извършване на възнагражденията, допълнителното заплащане и осигурителните вноски на служителите;
- 10.32.2.** Разходи за разработване и внедряване на стратегия за развитие на човешките ресурси, включваща процедури за назначаване, развитие на персонала, механизъм за задържане на персонала и др.;
- 10.32.3.** Разходи за подготовка, организиране и провеждане на специализирани обучения на служителите, отговорни за управлението и изпълнението на дейностите по Структурните и Кохезионния фондове, в това число разходи за наемане на зали и оборудване, такси за лектори, такси за участие в обучителни курсове на служителите, подготовка и копиране на материали, както и кетъринг, ако е подходящо;
- 10.32.4.** Разходи за подобряване на материално-техническата база, включително и наем, лизинг, покупка и/или застраховане на оборудване, необходимо на служителите на УО и на бенефициентите да извършват дейностите си по програмиране/идентифициране, подготовка, финансово управление, наблюдение, отчетност и контрол на изпълнението на проектите/операциите по ОПТТИ;
- 10.32.5.** Разходи за организация на дейността на Комитета за наблюдение на ОПТТИ, на заседанията на под-комитетите за наблюдение, в случай че бъдат създадени в процеса на изпълнение на програмата (включително административни и логистични разходи);
- 10.32.6.** Разходи за организация на семинари, работни срещи, включително разходи за зала, за наем на мултимедийно оборудване, озвучителни

системи, изготвяне, копиране/отпечатване и раздаване на протоколи и др. документи, както и устен и писмен превод, кетъринг при необходимост;

10.32.7. Разходи за осигуряване на техническа помощ от международни финансови институции в специфични области като разработване на секторни политики, подкрепа в управлението на проекти, мерки за изграждане на капацитет и др.

10.33. Разходи за дейности, насочени към ефективна подготовка, изпълнение, мониторинг, контрол, оценка и популяризиране на инвестициите в транспорта:

10.33.1. Разходи за подготовка и актуализация на стратегически и програмни документи в областта на транспорта, включително изпълнение на предварителните условия в сектор „транспорт“ за програмен период 2014-2020 г., средносрочен преглед и актуализация на Стратегия за развитието на транспортния сектор на Република България до 2020 г., актуализация на транспортния модел /на ОПТГ/ и др. в съответствие с новите тенденции в европейската и националната политики и съобразно препоръки на ЕК;

10.33.2. Разходи за подготовка и актуализация на предпроектни и технически проучвания, бази данни и др.;

10.33.3. Разходи за разработване и изпълнение на план за мониторинг на околната среда, документи за изпълнение на „Насоки за интеграция на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата“;

10.33.4. Разходи за разработване на наръчник за подготовка и изпълнение на мерки за смекчаване на негативното въздействие върху околната среда при реализацията на инфраструктурните проекти;

10.33.5. Разходи за разработване на механизъм за определяне и оценка на риска и предприемане на ефективни и съответстващи мерки за превенция на измамите и корупционните практики при изпълнението на ОПТТИ;

10.33.6. Разходи за предоставяне на техническа помощ, включително проучвания, анализи и оценки (предварителни, текущи и последващи), както и консултантски услуги от национални и международни експерти, във връзка с различни аспекти на системата за управление и изпълнение на дейностите по Структурните и Кохезионния фондове, в това число и изготвяне на тръжни спецификации;

10.33.7. Разходи за специализирана външна експертиза при изпълнението на дейности по мониторинг, управлението и финансов контрол на програмата;

10.33.8. Разходи за осигуряване на подкрепа за подготовката на проектите за финансиране в рамките на ОПТТИ;

10.33.9. Разходи за подготовка, мониторинг и актуализация на Комуникационния план на програмата;

10.33.10. Разходи за провеждане на информационни кампании;

10.33.11. провеждане на семинари и конференции, разходи за зала, мултимедийно оборудване, озвучителни системи;

10.33.12. Разходи за разпространяване на информация и популяризиране на ниво програма, включително изготвяне, копиране/отпечатване и публикуване на промоционални материали, използване на

съответните медии и комуникационни инструменти (печатни издания, изложби, табели, радио, телевизия, видео/ DVD материали, интернет страници). Тук се включват и целевите инициативи за укрепване ролята и мястото на програмата сред различните партньорски организации, инициативите за популяризиране на програмата посредством представяния, достъпни за хората с увреждания (разходи за място на провеждане и лектори, за отпечатване и популяризиране, създаване на интернет страници, превод, и използване услугите на посредници);

10.33.13. Разходи за провеждане на социологически проучвания.

10.34. Разходи за дейности, насочени към прилагане на Директива 2014/24 от 26.02.2014 г. относно задължителното прилагане на електронни търгове

10.35. Разходи за дейности, насочени към подпомагане на МТИТС в областта на стратегическото управление на железопътния сектор, включително за провеждането на реформи в същия

10.36. Разходи за дейности, насочени към подпомагане на УО на ОПТТИ, съвместно с МФ, когато е приложимо в областта на прилагането на правилата за държавните помощи, в т.ч. обучения, обмяна на опит, разработване на процедури и други приложими дейности в сектора

С цел осигуряване на единен подход по отношение на процесите на плащане и сертификация, организацията на счетоводния процес във всички институции, отговорни за финансовото управление на европейските средства и защита на финансовите интереси на Европейските общности, министърът на финансите (Дирекция „Национален фонд“) издаде следните Указания, регулиращи съответните процеси:

- **ДНФ № 1/01.07.2014 г.** относно условията и реда на изплащане на финансовата помощ със средства от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Инициативата за младежка заетост, Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица на Европейския съюз и кореспондиращото национално съфинансиране за финансова рамка 2014 - 2020 г.

- **ДНФ № 2/01.07.2014 г.** относно сертифициране на разходите по оперативни програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Инициативата за младежка заетост и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица на Европейския съюз за финансовата рамка 2014 - 2020 г.

- **ДНФ № 3/01.07.2014 г.** относно организация на счетоводната отчетност за средствата по Оперативните програми, финансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд на Европейския съюз и кореспондиращото национално съфинансиране в Управляващите органи за финансовата рамка 2014 - 2020 г.

Допълнителни указания № НФ-5/28.07.2014 г. на министъра на финансите са издадени на основание & 2 от Преходните и заключителни разпоредби на ПМС № 119/ 2014 г. за третиране на данък върху добавената стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд,

Кохезионния фонд на Европейския съюз и от Европейския фонд за морско дело и рибарство, за финансовата рамка 2014 – 2020 г.

Съгласно чл. 59, ал. 1 от ЗУСЕСИФ се спазват определените с нормативен акт на Министерския съвет национални правила и детайлни правила за допустимост на разходите за програмен период 2014-2020.

11. Категории разходи, недопустими за финансиране

Не са допустими за съфинансиране от ЕФРР и КФ на Европейския съюз:

1. разходи, финансирани по друга операция, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, от бюджета на Общността или от друга донорска програма;

2. глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;

3. комисионите и загубите от курсови разлики при обмяна на чужда валута;

4. данък върху добавената стойност, освен когато не е възстановим;

5. закупуване на дълготрайни материални активи – втора употреба;

6. разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция, с изключение на разходите по финансови инструменти.

7. лихви по дългове, с изключение на свързани с безвъзмездна финансова помощ, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;

8. субсидиране на лихва по одобрени схеми за държавни помощи и разноските за финансови трансакции.

9. разходите по договори, сключени между избраните за изпълнители и подизпълнители, други физически или юридически лица, чиито ресурси се използват за изпълнение на дейностите по тези договори, включително по договори с посредници и консултанти, когато:

- договорите увеличават разходите за изпълнение на дейността, без да създават добавена стойност;

- плащането е определено като процент от общия разход по дейността/договора, освен ако бенефициентът може да докаже, че плащането се отнася за действително извършена дейност.

Важно:

1. Не са допустими за финансиране операции, които са били физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на заявление за финансиране по програмата от страна на бенефициента до управляващия орган, независимо дали всички свързани плащания са извършени от бенефициента, или не.

2. Всички разходи, извършени от бенефициента след 31.12.2023 г., по проекти, одобрени за финансиране по ОПТТИ не са допустими за финансиране от БФП и са за сметка на бенефициента.

12. Приложим режим на държавни помощи

За установяване дали чрез БФП по конкретен проект ще бъде предоставена държавна/ минимална помощ по ОПТТИ е предвидено да се прави проверка за наличие на държавни помощи (ДП) - **Тест за ДП** и ако в резултат бъде установено наличие на ДП се извърши проверка дали тази помощ попада в някои от режимите на съвместими ДП.

Тестът за ДП следва да започне с преценка, на база информацията във формуляра за кандидатстване, дали са налице предпоставките за наличие на ДП, съгласно дефиницията по чл. 107, параграф 1 от Договора за финансиране на Европейския съюз, където са заложили пет елемента (*критерии*), които характеризират наличие на ДП:

1. Наличие на помощ чрез **предоставяне на държавни (публични) ресурси** или **управлявани** от държавата членка (ДЧ) ресурси, под каквато и да било форма;
2. Помощта създава условия за пряко или непряко **икономическо предимство** и/или поставя в **по-благоприятно положение** на получателя;
3. Помощта се предоставя на **определени предприятия** или за производството на **определени стоки**;
4. Помощта води до нарушаване или заплашва да **наруши конкуренцията**;
5. Помощта води до нарушаване на конкуренцията, доколкото засяга **търговията между ДЧ**.

При **кумулятивното** (едновременно) изпълнение на всичките **пет критерия** се приема, че е налице ДП.

Предварителната оценка за идентифициране наличието на елементите на дефиницията за ДП по чл. 107, параграф 1 от ДФЕС се базира на установен алгоритъм от въпроси, отговорът на които позволява да се изведе мотивирано предварително заключение относно наличието на ДП и последващо определяне на приложим към мярката режим на съвместима ДП. За целта, във ФК бенефициента следва най-малко да представи информация, която да дава ясни отговори и недвусмислени отговори на въпросите, предложени в Приложения № 1 и № 2 към Становище № 91-00-301 на министъра на финансите от 17.07.2014 г. - **Приложение № 07**.

Ако в резултат от **теста за ДП** предварителното заключение е, че проектното предложение **съдържа ДП**, предварителната оценка продължава с проверка дали тази помощ попада в обхвата на съвместимите с вътрешния пазар помощи. Оценката включва проверка дали идентифицираната ДП попада в обхвата на следните съвместими в вътрешния пазар мерки:

- 1) **Минимална помощ (помощ de minimis)** – Регламент № 1407/2013²;
- 2) ДП, попадаща в обхвата на **Общия Регламент № 651/2014 г. за групово освобождаване (ОРГО)**³;
- 3) ДП, попадаща в обхвата на ОРГО, **но подлежаща на индивидуално уведомление** – чл. 1, букви а) и б) на ОРГО;

² Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis* (ОВ, L 352 от 24.12.2013 г.);

³ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ, L 187 от 26.06.2014 г.)

4) ДП, освободена от задължението за уведомяване на основание, **различно от ОРГО** – Регламент 1370/2007⁴, Решение на УОИИ⁵, които дефинират по изричен начин, разпоредбата на чл. 106, параграф 2 от ДФЕС;

5) ДП, подлежаща на **уведомление (нотификация)** до ЕК и одобряването ѝ от ЕК - всички останали случаи:

А) като за някои видове ДП се съдържат изрични Насоки, Съобщения или Рамки на ЕК /съобразно целта на помощта/:

- Насоките за регионална помощ⁶; Насоки за ширококоловозен достъп⁷; Насоки за насърчаване на инвестициите в рисково финансиране⁸; Насоки за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение⁹; Насоки за летища и авиокомпаниите¹⁰; Насоки за опазване на околната среда и за енергетика¹¹; Насоки в контекста на схемата за търговия с квоти за емисии на парников газ¹²; Насоки на Общността за държавните помощи за морския транспорт¹³

- Съобщение за филми и други аудиовизуални произведения¹⁴; Съобщение за банките¹⁵; Съобщение на Комисията за предоставяне на насоки относно държавната помощ за дружествата за управление на кораби¹⁶; Съобщение на Комисията съдържащо насоки относно държавната помощ, предоставяна в допълнение към финансовата помощ от Общността за създаването на морски магистрала¹⁷;

- Регламент (ЕО) № 1008/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 24 септември 2008 г. относно общите правила за извършване на въздухоплавателни услуги в Общността¹⁸; Регламент (ЕИО) № 3577/92 на Съвета от 7 декември 1992 г. относно прилагането на принципа за свободно предоставяне на услуги в областта на морския превоз в рамките на държавите членки (морски каботаж)¹⁹

- Рамка НИРИ²⁰, Рамка за УОИИ²¹;

---

4 Регламент (ЕО) № 1370/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 година относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 1191/69 и (ЕИО) № 1107/70 на Съвета (ОВ, L 315 от 03.12.2007 г.);

5 Решение на Комисията от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ, L 7 от 11.01.2012 г.);

6 Насоки за регионалната помощ за периода 2014 — 2020 г. (ОВ, C 209 от 23.01.2012 г.);

7 Насоки на ЕС относно прилагането на правилата за държавна помощ във връзка с бързото разполагане на ширококоловозни мрежи (ОВ, C 25 от 26.01.2013 г.);

8 Насоки относно държавните помощи за насърчаване на инвестициите в рисково финансиране (ОВ, C 19 от 22.01.2014 г.);

9 Насоки за държавна помощ за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение (ОВ, C 200 от 31.07.2014 г.);

10 Насоки относно държавните помощи за летища и авиокомпаниите (ОВ, C 99 от 04.04.2014 г.);

11 Насоки относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетика за периода 2014 — 2020 г. (ОВ, C 249 от 28.06.2014 г.);

12 Насоки относно определени мерки за държавна помощ в контекста на схемата за търговия с квоти за емисии на парников газ след 2012 година (ОВ, C 158 от 05.06.2012 г.);

13 (ОВ, C 13, 17.1.2004 г.)

14 Съобщение на Комисията относно държавната помощ за филми и други аудиовизуални произведения (ОВ, C 332 от 15.11.2013 г.);

15 Съобщение на Комисията относно прилагането от 1 януари 2012 г. на правилата за държавни помощи за подкрепата на мерки в полза на банки в контекста на финансовата криза (ОВ, C 356 от 06.12.2011 г.);

16 (ОВ, C 132 от 11.6.2009 г.)

17 (ОВ, C 317 от 12.12.2008 г.)

18 (ОВ, L 293, 31.10.2008 г.)

19 (ОВ, L 364, 12.12.1992 г.)

20 Рамка за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации (ОВ, C 198 от 27.06.2014 г.);

21 Рамка на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсация за обществени услуги (2011 г.) (ОВ, L 7 от 11.01.2012 г.);

- Критерии за анализа на съвместимостта с вътрешния пазар на държавна помощ за насърчаване изпълнението на важни проекти от общоевропейски интерес²².

В т.ч. специфични инструменти за помощ:

- Съобщение на Комисията относно елементите на държавна помощ при продажба на земя и сгради от публични органи²³; Известие на Комисията относно прилагането на членове 87 и 88 от Договора за ЕО по отношение на държавните помощи под формата на гаранции²⁴; Съобщение на Комисията до държавите-членки относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към застраховането на краткосрочни експортни кредити²⁵; Приложение на чл. 87 и 88 от Договора, учредяващ Европейската Икономическа Общност относно вложения на държавни органи (Бюлетин ЕС 9 -1984) (Вложения на държавни органи във фирмен капитал).

Б) за други, за които няма специфични актове или мярката не може да се вмести в изрично създадени от ЕК актове, се прави уведомление директно по ДФЕС:

- чл. 93; чл. 106, пар. 2; чл. 107, пар. 2; чл. 107, пар. 3 от ДФЕС.

В зависимост от заключението от общата предварителна оценка (*от теста да ДП и оценката за съвместимост на ДП с вътрешния пазар*) за наличие и съвместимост на ДП се предприемат следните действия:

1) Ако в предварително заключение от теста за ДП е, че мярката не представлява ДП за определянето на условията и размера на БФП по проекта се определят само съгласно правилата за ЕСИФ, освен в случаите, когато мярката трябва да отговаря на изрични условия, за да се гарантира, че същата не представлява ДП. В тези случаи освен, на правилата на ЕСИФ, мярката е необходимо да отговаря и на тези специфични условия.

2) В случай, че чрез теста за ДП е идентифицирана ДП, която попада в обхвата на съвместимите помощи, при определянето на условията и размера на БФП, освен правилата за ЕСИФ трябва да се вземат предвид и условията и ограниченията, които налагат разпоредбите на съответната съвместима помощ, като се има предвид следното:

1. когато мярката представлява **минимална помощ** (*de minimis*)-прилагането на същата следва да бъде приведено в съответствие с разпоредбите на чл. 11 от Закона за държавните помощи (ЗДП);

2. когато мярката попада в обхвата на **ОРГО** или друг акт на ЕК за групово освобождаване (*напр. Регламент 1370/2007 или Решение за УОИИ*) – прилагането на същата трябва да се съгласува с министъра на финансите по предвидения в чл. 9 от ЗДП ред;

3. когато мярката подлежи на **уведомление (нотификация) пред ЕК** (*по Насоки за регионална помощ, Рамка на УОИИ или директно по ДФЕС - чл. 93; чл. 106, параграф 3; чл. 107, параграфи 2 и 3*) – прилагането на помощта следва да бъде **предварително съгласувано** с министъра на финансите, след което **одобрено** от ЕК по предвидения в чл. 7 и чл. 8 от ЗДП ред. В този случай **не може да се предостави БФП преди решение на ЕК** по уведомлението. Едва тогава мярката може да бъде предоставена и въведена в действие.

²² (ОВ, С 188 от 20.06.2014 г.);

²³ (ОВ, С 209 от 10.07.1997 г.);

²⁴ (ОВ, С 155 от 20.06.2008 г.);

²⁵ (ОВ, С 392 от 19.12.2012 г.);

3) Ако идентифицираната ДП чрез теста за ДП **не съответства**, не попада и не може да бъде приведена да попадне в обхвата **на съвместимите с вътрешния пазар помощи**, то за мярката по проектното предложение **не може да бъде предоставена БФП по ОПТТИ** и мярката **не може да бъде** въведена в действие.

В случай, че при предварителната оценка за наличие и съвместимост на ДП по конкретно проектно предложение се установи, че с помощта, за която се кандидатства, **ще бъде надхвърлен прагът на допустимите държавни/минимални помощи**, размера на БФП следва да се намали до допустимото съотношение по конкретния режим за ДП, в чийто обхват попада помощта по проекта.

Във връзка с посочените по-горе оценки за оценка за наличие и съвместимост на ДП е необходимо информацията в раздел В.2. *(С.2. –на версия на английски език)* на ФК за големи проекти²⁶, която се попълва от бенефициентите, да е съобразена с указанията за попълване на раздела, както и с указанията от Приложение №2 от становището на министъра на финансите № 91-00-301 от 17.07.2014 г.

Информацията, която трябва да се представи в този раздел, следва да включва **всички групи потенциални получатели на ДП**, например в случай на инфраструктури — за собственика, строителната организация, стопанисващия и за ползвателите на дадена инфраструктура.

Ако е приложимо, моля, посочете дали причината, поради която смятате, че **проектът не включва ДП**, е, че **i)** проектът не касае икономическа дейност (включително дейности от обществен интерес) или че **ii)** получателят(ите) на подкрепата се ползва(т) със законен монопол по отношение на съответните дейности и не упражнява(т) дейност в друг либерализиран сектор (или ще води(ят) отделна счетоводна отчетност, в случай че получателят(ите) упражнява(т) дейност в други сектори).

Индикативен списък с елементи на информацията по мярката, необходими за определяне на съотносимия режим към програмираните мерки е представен в Приложение 2 на Становището на министъра на финансите № 91-00-301 от 17.07.2014 г., изготвено по реда на чл. 5, ал. 2, т. 8 от ЗДП с оглед изпълнение на задълженията, произтичащи от правото на Европейската общност и на Република България в областта на ДП и постигне на изискваното от ЕК гарантиране на съответствието с правилата за ДП (**Приложение № 07**).

По-подробна информация и пояснения относно понятието „държавна помощ“ и критериите за извършване на съответните оценки за проектите има в глава 2 „Държавни помощи“ на Процедурния наръчник на УО за управление и изпълнение на ОПТТИ.

След идентифициране на приложимостта на чл. 107, параграф 1 от ДФЕС спрямо конкретна намеса и определяне на съотносимия режим към програмираните мерки (условия за съвместимост) **УО определя приложимата процедурна рамка, както и съотносимите актове, гарантиращи ненарушаването на националното и общностно законодателство по държавните помощи.**

При нотификационна процедура пред ЕК за предоставяне на помощ, срокът за вземане на решение от ЕК относно съвместимостта на мярката е в рамките на два

²⁶ Приложение II Формат за подаване на информацията относно голям проект на Регламент за изпълнение № 207 на ЕК от 20.01.2015

месеца от получаването на цялата необходима информация (пълно уведомление) съгласно Регламент № 659/1999 г. В тази връзка УО се съобразява с определените срокове за осигуряване на допълнителна информация по мерките, в случай че ЕК изиска такава, като предвиди достатъчно време за съгласуване и при необходимост за отразяване на бележки и предложения на МФ/ЕК. Също така УО следва да предвиди технологично време за осигуряване на достъп до системите за уведомяване.

Бенефициентите по ОПТТИ са задължени, при необходимост, да съдействат на УО, който има ангажимент за изпълнение на всички условия, в т.ч. и допълнително поставени по решение на ЕК или становище на МФ за предоставяне на държавна/минимална помощ.

Важно:

Предоставянето чрез БФП на държавна/минимална помощ, която **не отговаря** на всички изисквания на приложимия режим по държавните/минималните помощи, представлява **неправомерна държавна помощ/незаконосъобразна минимална помощ**, което от своя страна е основание за нейното възстановяване от получателя на помощта. **Отговорността за възстановяването на такива помощи е на администратора на помощта.**

13. Хоризонтални политики

Принцип на партньорство

Бенефициентите по приоритетните оси на ОПТТИ 2014-2020 г. ще бъдат активни и надеждни партньори на Управляващия орган в процеса на изпълнението ѝ. В тази връзка се работи по осигуряване на проектната готовност за програмен период 2014-2020 г. и по изграждане на необходимия административен капацитет за усвояването на средствата по ОПТТИ 2014-2020 г.

Равни възможности и недопускане на дискриминация

Правилното прилагане на този хоризонтален принцип може да бъде осъществявано на ниво проекти посредством:

- проектите, свързани с финансиране за изграждане на инфраструктурни съоръжения трябва да залагат изисквания по спазването на задължителната хоризонтална дейност за подобряване и улесняване на достъпа за хората с увреждания, постигане на равни възможности и борба с дискриминацията;
- всички резултати от интервенциите, финансирани по ОПТТИ, които са предназначени за публично ползване, следва да предоставят равни възможности за достъп на всички граждани.
- интегриране в системата от индикатори за проследяване на напредъка на такива, посредством които да бъдат измервани постиженията за спазване на тук разглеждания хоризонтален принцип. За всеки разглеждан проект същите могат да бъдат формулирани като „брой новосъздадени работни места за безработни младежи”, „брой изградени рампи за достъп на хора с увреждания”, „брой сгради и съоръжения (чакални, каси, офиси, приемни здания, станции, перони, ескалатори, асансьори, коридори, подстъпи, подлези, надлези, кафета, магазини, kantини,

тоалетни и обслужващи помещения) и подвижен състав (влакове, вагони, платформи, автобуси, метро-влакове) с предвидени мерки за улеснен достъп на лица с увреждания”, „брой поставени специални обозначения и сигнализации за улесняване достъпа на незрящи до транспортните сгради и съоръжения”, „брой поставени специални обозначения и сигнализации за улесняване достъпа и ползването от незрящи на транспортни системи и подвижен състав – влакове, вагони, автобуси, метро-влакове и др.”, „принос към подобряване на социалното включване и намаляването на бедността”, „принос за подобряване статуса на малцинствени, уязвими, социално слаби и други групи в неравностойно положение”, както и други подходящо формулирани индикатори, приложими към конкретно изпълнявания проект;

- Когато спецификата го допуска, при обявяване и възлагане на обществените поръчки, бенефициентите на ОПТТИ да следят за спазване на особените разпоредби на ЗОП при участие и възлагане на специфични производства и доставки на стоки и услуги, свързани с осигуряване на предимство за производствени предприятия на хората с увреждания

- Включване в годишните доклади за напредъка на проектите на релевантна според бенефициентите, информация за приноса на същите към прилагането на принципа на равнопоставеност, недискриминация и достъпност.

Равенство между половете

С оглед интегриране в ОПТТИ на принципа за осигуряване на равенство между половете са дефинирани различни по своята същност и обхват мерки, по-важните от които са следните:

- В техническите спецификации и тръжните документации за проектите, да бъдат залагани условия за поемане на ангажимент за спазване на принципа на равнопоставен достъп и участие на мъже и жени в проекта и за упражняване на равни права между тях;

- Всички финансирани от ОПТТИ проекти да включват описание на мерките за насърчаване на равенството между половете и недопускане на дискриминация в тази област;

- В годишните доклади за напредъка на изпълнението на ниво проекти - от бенефициентите на ОПТТИ да бъде предоставяна информация относно приноса на проекта за правилното прилагане на този хоризонтален принцип на Общността.

- При подписване на договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ бенефициентите да поемат ангажимент за спазване и прилагане на принципа за равенство между мъжете и жените при изпълнение на проектите;

- Бенефициентите на ОПТТИ в своята ежедневна дейност, когато е приложимо и целесъобразно - да следят за недопускане на условия за изкуствено създаване на предимства за единия пол, съответно - за дискриминация на другия.

Устойчиво развитие

При изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСИФ, принципът ще се прилага и посредством следните мерки:

- гарантиране прилагането на националното и европейското законодателство във връзка с екологични лицензи, оценки и устойчиво развитие на околната среда за всички инвестиции по програмите;
- изготвяне на пълен анализ разходи-ползи на големи инвестиционни проекти, конкретно във връзка с публичната инфраструктура;
- насърчаване въвеждането на системи за управление на качеството, свързани с опазване на околната среда в предприятията и организациите;
- подпомагане на развитие на екологосъобразна администрация (работа без използване на хартия, „зелени“ обществени поръчки);
- извършване на оценки на въздействието на околната среда за всички инвестиции, когато се изисква от европейското и/или националното законодателство;
- поставяне на условие за предоставяне на подкрепа единствено при наличие на пълно съответствие на финансираните дейности с националното законодателство в сферата на околната среда, както и при пълно заплащане на всички данъци и такси за дейности, оказващи въздействие върху околната среда.

Мерки и условия за предотвратяване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последици, които е необходимо да бъдат съобразявани при прилагането на ОПТТИ 2014-2020 г., съгласно Становище по екологична оценка № 10-6/2014 г.:

1. Инвестиционни предложения, планове, програми или проекти, за които се изисква ОВОС/ЕО (по реда на Закона за опазване на околната среда) и оценка за съвместимостта с предмета и целите на опазване на защитените зони (по реда на Закона за биологичното разнообразие) да се одобряват/разрешават по реда на съответния специален закон само след влязло в сила решение/становище за одобряване/съгласуване от компетентните органи по околна среда и при съобразяване с препоръките от извършените оценки, както и с условията и мерките, постановени с административния акт.

2. Приоритетно да се финансират проектни предложения, чието реализиране ще доведе до подобряване на състоянието на околната среда и опазване на човешкото здраве;

3. Бенефициентите да създават необходимата организация за извършване на консултации между проектантите и експерти по околна среда във възможно по-ранен етап от изготвянето на проектите, с цел съгласуване на предвидените технически решения в проекта и смекчаващите мерки по опазване на околната среда и избягване на противоречия между тях;

4. Проектите да съобразяват предвижданията на съответните Планове за управление на речните басейни (ПУРБ) и режимите на зоните за защита на водите по чл. 119а от Закона за водите. Да се отчитат екологичните рискове, свързани с евентуални бъдещи наводнения в съответствие с разработените от басейновите дирекции Предварителни оценки на риска от наводнения (ПУРН) за съответните райони за басейново управление, които предстои да бъдат изготвени и публикувани до 22.12.2015 г.;

5. При извършване на предпроектните проучвания да се съобразява наличието на находища на полезни изкопаеми и геоложки рискове по време на строителството и експлоатацията на обектите;

6. За участъците с нови трасета на линейната и пътна и железопътна инфраструктура приоритетно да се разглеждат варианти, които засягат минимално нови площи, при използване на съществуващи пътища за достъп;

7. При избора на трасета на обектите от транспортната инфраструктура да се ограничава преминаването през територии, попадащи в защитени зони по Натура 2000, защитени територии с особено богато биоразнообразие и интересни ландшафтни образувания. С цел опазване на биоразнообразието и ограничаване на фрагментирането на местообитанията да се предвижда изграждането и поддръжката на съоръжения за безопасно преминаване на диви животни;

8. За новите участъци на обектите на линейната пътна и железопътна инфраструктура да се осигури извършването на археологически проучвания по отношение на недвижими културни ценности, както и провеждането на мониторинг по време на строителството;

9. Да се осигури екологосъобразно третиране на строителните отпадъци (СО), в съответствие с изработени и одобрени Планове за управление на строителните отпадъци, съгласно изискванията на нормативната уредба по управление на отпадъците, с приоритетно насърчаване на рециклирането и оползотворяването им;

10. Да се предвиждат шумозащитни съоръжения за териториите с вероятност за наднормен шум. Да се осигури контрол на качеството на изпълнението и поддръжка на съоръженията;

11. При необходимост проектите, предвиждащи изграждане или рехабилитация на транспортна инфраструктура, да включват План за управление на околната среда, Мерки при непредвидени замърсявания и План за наблюдение на въздействията върху околната среда;

12. За инвестиционни предложения, при които се очакват евентуални неблагоприятни последствия върху околната среда и риск за човешкото здраве, да се предвиждат ефективни мерки, които да се предприемат своевременно за отстраняване на последствията или тяхното минимизиране в рамките на нормативно определените допустими граници.

14. Срок за изпълнение на проектите

Разходите са допустими за финансиране по ОПТТИ, ако са направени от конкретен бенефициент по ОПТТИ и са платени между **1 януари 2014 г. и 31 декември 2023 г.**

Разходи, станали допустими в резултат на изменение в програма, са допустими от датата на подаване на искането за изменение до Комисията или от датата на влизане в сила на решението за изменение на програмата, в случаите по чл. 96, параграф 11 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г.

15. Формуляри за кандидатстване

В процеса на комуникация между конкретните бенефициенти за получаване на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура” 2014-2020 и Управляващия орган на ОПТТИ, обхващащ подаването и оценката на проектните предложения се използва Информационната система за управление и наблюдение 2020 „ИСУН 2020“.

15.1. Подготовка на формуляр за кандидатстване

Подготовката и подаването на проектно предложение се извършва електронно по един от следните начини:

- попълване на уеб базиран формуляр за кандидатстване и подаването му от конкретни бенефициенти по ОПТТИ, които притежават електронен подпис;

- попълване на уеб базиран формуляр за кандидатстване и подаването му от конкретни бенефициенти по ОПТТИ, които не притежават електронен подпис - тип подаване „на хартия“.

За повече подробности виж *Приложение № 01.2 „Ръководство за потребителя за модул „Е-кандидатстване“* и *Приложение № 02.4 „Указания за попълване на стандартен формуляр за кандидатстване“* и указанията публикувани на www.eumis2020.government.bg в раздел „Помощ“ и раздел „Въпроси и отговори“ на системата.

Важно: Комуникацията с конкретния бенефициент по оценката на формуляра за кандидатстване се извършва, чрез системата ИСУН 2020 като уведомление за изпратени коментари/ бележки в ИСУН 2020 се получават на електронната поща на регистрирания потребител, подал проектното предложение.

15.2. Видове формуляри за кандидатстване

Кандидатстването на проектни предложения за финансиране по ОПТТИ се осъществява посредством попълнен уеб базиран формуляр за кандидатстване. Всички полета с данни на уеб базирания ФК трябва да бъдат коректно попълнени от бенефициента, съгласно изискванията на ИСУН 2020 (модул Модул „Е-кандидатстване“, Под-модул „Проектни предложения“) и в съответствие с настоящите Насоки по ОПТТИ.

1) Конкретните бенефициенти подават проектни предложения за инвестиционни/инфраструктурни проекти по приоритетните оси от 1 до 4 на ОПТТИ както следва:

1.1) За „големи проекти“ (с обща стойност на допустимите разходи над 75 млн. евро - по тематична цел 7 и над 50 млн. евро - по тематична цел 4) се подават във формата, приет от Европейската комисия, съгласно чл. 101 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. Образец на формуляра за кандидатстване е даден в Приложение № II „Формат за подаване на информация относно голям проект“ на Регламент за изпълнение (ЕС) № 207/2015 г. Този попълнен формуляр за кандидатстване за „голям проект“ се прилага като приложение към стандартния уеб базиран ФК, попълнен в ИСУН 2020.

1.2) За инвестиционни/инфраструктурни проекти с обща стойност на допустимите разходи под 75 млн. евро (по тематична цел 7) и под 50 млн. евро (по тематична цел 4) също се използва ФК за „големи проекти“ по **подточка 1.1)**. За

инвестиционни/ инфраструктурни проекти с обща стойност на допустимите разходи под 75 млн. евро в настоящите Насоки по ОПТТИ са предвидени задължителните информация/ приложения/ полета от ФК за „голям проект“. Образец на формуляра за кандидатстване за „голям проект“ се прилага като приложение към стандартния уеб базиран ФК, попълнен в ИСУН 2020.

2) За проектни предложения по **Приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ на ОПТТИ и за техническа помощ за подготовка на инвестиционни проекти** се използва уеб базиран ФК;

3) **Бюджетни линии:** За проектни предложения за обезпечаване на дейностите на бенефициентите по ОПТТИ по програмиране, наблюдение, управление, контрол, координация, сертифициране, както и дейности по одит и оценка на усвоените средства от определените средства за техническа помощ, финансирани чрез ЕФРР и КФ на ЕС за програмен период 2014-2020 г. (чл. 29, ал. 1 от ПМС №107/2014 г.) може да се предоставя финансова помощ чрез **бюджетна линия**. В този случай се използва образец на стандартен ФК, попълнен в ИСУН 2020 и финансов план за предоставяне на финансова помощ чрез бюджетна линия съгласно образецът, определен с нормативен акт на Министерският съвет, съгласно чл. 28., ал. 1 от ЗУСЕСИФ).

15.3. Съдържание на формулярите за кандидатстване

Информацията, изисквана от конкретните бенефициенти по ОПТТИ за попълване във ФК е необходима и ще се използва адекватно за оценката на проектните предложения. ФК се попълва в съответствие с изискванията, както е посочено в настоящите Насоки по ОПТТИ. Формулярът за кандидатстване за инвестиционен проект трябва да съдържа информацията от **Приложение № 03.4 Критерии за осигуряване на информация за инвестиционни/ инфраструктурни проекти**, необходима при извършване на техническата и финансова оценка на проекти.

1) **Стандартен уеб базиран формуляр за кандидатстване в ИСУН 2020 (Приложение № 02 Образец на стандартен уеб базиран формуляр за кандидатстване, утвърден от заместник министър-председателя по европейските фондове и икономическата политика)**, който се попълва при подаване на всички видове проектни предложения: инфраструктурни проекти (включително към ФК за „голям проект“), проекти за техническа помощ и бюджетни линии и в съответствие с **Приложение № 02.4 Указания за попълване на стандартен формуляр за кандидатстване в настоящите Насоки по ОПТТИ:**

- **Основни данни:** наименование на проектното предложение; местонахождение (място на изпълнение); ДДС е/не е допустим разход по проекта; вид на проекта; проектът е/не е съвместен план за действие; проектът използва/ не използва финансови инструменти; проектът включва/ не включва подкрепа от инициатива за младежка заетост; проектът подлежи/ не подлежи на режим на държавна помощ; проектът подлежи/ не подлежи на режим на минимални помощи; проектът включва/ не включва публично-частно партньорство.

- **Данни за кандидата:** Булстат/ЕИК, наименование, пълно наименование на английски език, тип, вид и категория на организацията, седалище, адрес и др.

- **Партньори:** (когато е приложимо).

- **Финансова информация – кодове по измерения:** област на интервенция; форма на финансиране; вид на територията; механизми за териториално

изпълнение (неприложимо); тематична цел (ЕФРР и Кохезионен фонд); икономическа дейност; вторична тема на ЕСФ (неприложимо);

- *Бюджет (в лева)*: описание на конкретните разходи; кодове по измерения; БФП; СФ; стойност/сума.

- *Финансова информация – източници на финансиране (в лева)*: искано финансиране (БФП); съфинансиране от бенефициента, вкл. финансиране от ЕИБ, ЕБВР, СБ, други МФИ, други; общо допустими разходи; съотношение БФП към общо допустими разходи; очаквани приходи от проекта; недопустими разходи, необходими за изпълнението на проекта (когато е приложимо); обща стойност на проектното предложение.

- *План за изпълнение/дейности по проекта*: дейност, организация.

- *Индикатори*: наименование, вид: Вид индикатор, тенденция, тип, мярка, отчитане с натрупване, целева стойност с натрупване, базова стойност общо, целева стойност общо, източник на информация.

- *Екип*: име по документ за самоличност/ позиция, Квалификация и отговорности, координати за връзка.

- *План за външно възлагане*: предмет на предвидената процедура; обект на поръчката; приложим нормативен акт, тип на процедурата, стойност, планирана дата на обявяване, описание.

- *Допълнителна информация*: капацитет на структурата, отговаряща за изпълнението на проекта; устойчивост на резултатите, необходимост от организиране на въвеждащо обучение за бенефициентите за изпълнение на проектите по съответната процедура; планирано годишно разпределение на БФП по дейности/ типове разходи и други.

- *Описание на приложени документи на хартиен носител*: вид; описание (например: декларация, с която се декларира, че дейностите не се финансират от друг проект/програма/бюджетна линия или друга финансова схема с източник националния бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма; приложение „Финансово разпределение на разходите“; други приложени документи).

- *Прикачени електронно подписани документи*: вид; описание; файлово съдържание.

2) ФК за „големи проекти“ по смисъла на чл. 100 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 се подават във формата, приет от Европейската комисия съгласно чл. 101 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. (задължително на английски език - **Приложение № 03.1** Образец на формуляр за кандидатстване за инфраструктурен/ инвестиционен проект на английски език и при наличие на документа на български език - **Приложение № 03.2** Образец на формуляр за кандидатстване за инфраструктурен/ инвестиционен проект на български език). Този попълнен формуляр за кандидатстване за „голям проект“ се прилага като приложение към стандартния образец по т. 1), попълнен в ИСУН 2020 в съответствие с **Приложение № 02.4** Указания за попълване на стандартен формуляр за кандидатстване в настоящите Насоки за кандидатстване по ОПТТИ. Попълнения ФК за „големи проекти“ се представя във формат на MS Word.

ФК за „големи проекти“ съдържа основно следните данни:

- *Раздел А* Структура отговаряща за изпълнението на „големия проект“ и нейния капацитет (УО на ОПТТИ и бенефициента);

- *Раздел Б*: Описание на инвестицията и нейното местоположение; обяснение на това по какъв начин тя е съгласувана със съответните приоритетни

оси на въпросната(ите) оперативна(и) програма(и) и по какъв начин се очаква тя да допринесе за постигането на специфичните цели на тези приоритетни оси и за социално-икономическото развитие;

- *Раздел В* Всичко разходи и всичко допустими разходи;
- *Раздел Г* Извършени предпроектни проучвания, включително анализ на вариантите на действие, и съответните резултати;
- *Раздел Д* Анализ на разходите и ползите, включително финансов и икономически анализ, и оценка на риска;
- *Раздел Е* Анализ на въздействието върху околната среда, при отчитане на нуждата от приспособяване към изменението на климата и смекчаване на последиците от него, и устойчивостта на бедствия;
- *Раздел Ж* Плана за финансиране, уточняващ общия размер на планираните финансови ресурси и планираната подкрепа от фондовете, ЕИБ и всички други източници на финансиране, както и физическите и финансовите показатели за мониторинг на напредъка, при отчитане на идентифицираните рискове;
- *Раздел З* График за изпълнението на големия проект;
- *Раздел И* Подлежи ли проектът на правна процедура във връзка с неспазване на законодателството на Съюза;
- *Раздел Й* Предприятието било ли е подложено преди това или подложено ли е в момента на процедура²⁷ по възстановяване на помощ от съюза вследствие изнасянето на определена производствена дейност извън програмния район?
- *Раздел К* Участие на инструмента JASPERS („съвместна помощ за подкрепа на проекти в европейските региони“) в подготовката на проекта;
- *Раздел Л* Статут на проекта във връзка с член 102 от регламент (ЕС) № 1303/2013 г.;
- *Раздел М* Обобщение на промените в заявлението, ако големият проект подлежи на изменение;
- *Раздел Н* Одобрение от страна на компетентния национален орган;
  - ✓ *Приложение № 1*: Декларация на органа, отговарящ за мониторинга на обектите НАТУРА 2000²⁸;
  - ✓ *Приложение № 2*: Декларация на компетентния орган, отговарящ за управлението на водите²⁹;
  - ✓ *Приложение № 3*: Таблица за съответствие на агломерациите, които са включени в заявлението, с директивата за пречистването на градските отпадъчни води³⁰
  - ✓ *Приложение № 4*: Предпроектни проучвания и анализ на разходите и ползите;

²⁷ Съгласно член 71, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

²⁸ В декларацията от допълнение 1 се посочват наименованието на съответния(ите) обект(и), референтният номер, разстоянието от мястото на проекта до най-близката територия(и) от „Натура 2000“, природозащитните цели на проекта, както и обосновка за това, че няма вероятност проектът (самостоятелно или в съчетание с други проекти) да има значително отрицателно въздействие върху обект(и) по „Натура 2000“, включени или предвидени за включване в мрежата, и, ако е приложимо, административното решение.

²⁹ В съответствие с член 3, параграф 2 от Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1).

³⁰ Директива 91/271/ЕИО на Съвета от 21 май 1991 г. за пречистването на градските отпадъчни води (ОВ L 135, 30.5.1991 г., стр. 40).

- ✓ *Приложение № 5: Карта на района на проекта и пространствено определени данни;*
- ✓ *Приложение № 6: Документация, изискуема по т. Е.3.3 от ФК: нетехническо резюме на доклада за ОВОС; информация относно консултации с органите по опазването на околната среда, обществеността и, ако е приложимо, консултации с други държави членки, проведени в съответствие с членове 6 и 7 от Директивата за ОВОС; Решението на компетентния орган, издадено в съответствие с членове 8 и 9 от Директивата за ОВОС.*

3) За инвестиционни/инфраструктурни проекти с обща стойност на допустимите разходи под 75 млн. евро (по тематична цел 7) и под 50 млн. евро (по тематична цел 4) също се използва ФК за „големи проекти“ по подточка 2) (*Приложение № 03.2 Образец на формуляр за кандидатстване за инфраструктурен/ инвестиционен проект на български език*). Този попълнен формуляр за кандидатстване за „големи проекти“ се прилага като приложение към стандартния образец по т. 1), попълнен в ИСУН 2020. Попълнения ФК за „големи проекти“ се представя във формат на MS Word.

4) ФК за техническа помощ се попълва стандартния уеб базиран ФК по т.1) (*Приложение № 02 Образец на стандартен формуляр за кандидатстване, утвърден от заместник министър-председателя по европейските фондове и икономическата политика*) и се изготвя съгласно изискванията на ИСУН 2020 (модул Модул „Е-кандидатстване“, Под-модул „Проектни предложения“) и в съответствие с настоящите Насоки за кандидатстване по ОПТТИ.

5) При бюджетна линия се попълва финансов план и стандартния образец по т. 1) (*Приложение № 02 Образец на стандартен уеб базиран формуляр за кандидатстване, утвърден от заместник министър-председателя по европейските фондове и икономическата политика*) и се изготвя съгласно изискванията на ИСУН 2020 (модул Модул „Е-кандидатстване“, Под-модул „Проектни предложения“) и в съответствие с настоящите Насоки за кандидатстване по ОПТТИ и се попълва и прилага финансов план съгласно *Приложение № 04 Образец на финансов план при бюджетни линии*)

При бюджетна линия се изготвя финансов план съгласно Приложение № 04 и съдържа следните основни данни: наименование на бюджетната линия; продължителност на бюджетната линия; обща стойност на разходите и разбивка по типове разходи, наименование на бенефициент и бюджет по календарни години, за които ще се изпълнява бюджетната линия.

15.4. Съпътстващи документи към ФК

Съпътстващите документи, които в зависимост от типа на проектното предложение следва да бъдат представени с подаването на ФК са както следва:

- Извършените проучвания за осъществимост, включително и анализ на вариантите, както и резултатите, включително оценка на необходимостта от предварителни съгласувателни действия във връзка с възможни пресичания с друга вече изградена или в проект на изграждане инфраструктура за избрания вариант (приложимо само за инвестиционни проекти);

- Анализ „разходи-ползи” (АРП), включително икономически и финансов анализ и оценка на риска, като се вземат предвид нуждите във връзка с приспособяването към изменението на климата и смекчаване на последиците от него и устойчивостта на бедствия. Изготвянето на пълен АРП е задължителен за „големи проекти” (**Приложение № 03.3** *Методология за извършване на анализ на разходите и ползите*). За останалите инвестиционни проекти АРП е задължително изготвянето на финансов анализ, анализ на риска и чувствителността (приложимо само за инвестиционни проекти). Изчисленията в обхвата на АРП следва да бъдат представени във формат на Adobe Reader и MS Excel;

- Документация във връзка с ОВОС: нетехническо резюме на доклада за ОВОС; информация относно консултации с органите по опазването на околната среда, обществеността и, ако е приложимо, консултации с други държави членки, проведени в съответствие с членове 6 и 7 от Директивата за ОВОС; Решението на компетентния орган, издадено в съответствие с членове 8 и 9 от Директивата за ОВОС за приключили процедури по реда на глава шеста от ЗООС и/или чл. 31 от ЗБР с влязъл в сила краен административен акт, издадени във връзка с изпълнението на инвестиционния проект (приложимо само за инвестиционни проекти);

- Техническа спецификация от документация/и за обществена/и поръчка/и (когато е налична);

- Техническа документация – например идеен проект, ПУП и др. (когато е приложимо);

- Картен материал, определящ местонахождението на обекта (когато е приложимо);

- Заверени копия от разрешителни (когато е приложимо);

- Декларации, свързани с дейностите по проекта – например приложените към ФК за „голям проект“ Допълнение 1 „Декларация на органа, отговарящ за мониторинга на обектите НАТУРА 2000“, Допълнение 2 „Декларация на компетентния орган, отговарящ за управлението на Водите“, декларация за двойно финансиране (когато е приложимо);

- Декларация за предоставяне на НСИ на данни, свързани със събиране на информация за отчитане на индикаторите по проекта. (**Приложение № 02.2** *Декларация за предоставяне на НСИ на данни, свързани с събиране на информация за отчитане на индикаторите по проекта*);

- Документ за метаданните в съответствие структура за справочни метаданни на Евростат (ESMS) (**Приложение № 02.3** *ESMS структура за справочни метаданни*);

- Декларация, с която бенефициента декларира, че информацията, съдържащата се в подаденото проектно предложение е вярна (подава се с проектното предложение от потребители на ИСУН 2020, които не притежават КЕП) (**Приложение № 02.1** *Декларация, с която бенефициента декларира, че информацията, съдържащата се в подаденото проектно предложение е вярна*);

- Оценителна таблица за извършена самооценка от бенефициента на проектно предложение, подготвено за финансиране по ОПТТИ в зависимост от вида на проектното предложение (**Приложение № 05.1** *Оценителна таблица за извършена самооценка от бенефициента за инфраструктурен/ инвестиционен проект* или **Приложение № 05.2** *Оценителна таблица за извършена самооценка от бенефициента на проектно предложение за проекти за техническа помощ/ бюджетна линия*);

- Допълнителна информация от бенефициента и/или други институции/компетентни органи (когато е приложимо).

След финализиране на ФК и преди подаването му, бенефициента извършва самооценка на качеството на ФК, като попълва и прилага към ФК оценителна таблица за извършена самооценка. В зависимост от вида на проектното предложение се използва **Приложение № 05.1** Оценителна таблица за извършена самооценка от бенефициента за инфраструктурен/ инвестиционен проект или **Приложение № 05.2** Оценителна таблица за извършена самооценка от бенефициента на проектно предложение за проекти за техническа помощ/бюджетна линия.

Към ФК, като приложение се попълва разработен от НСИ унифициран документ за метаданните в съответствие структура за справочни метаданни на Евростат (ESMS) – **Приложение № 02.2** Декларация за предоставяне на НСИ на данни, свързани с събиране на информация за отчитане на индикаторите по проекта и **Приложение № 02.3** ESMS структура за справочни метаданни във връзка с изпълнението на предварително общо условие 7 по Споразумението за партньорство.

Важно: АРП се извършва възможно най-рано на етапа на изготвяне на проекта, обикновено в края на предварителния етап на проектиране на проекта. АРП се счита за елемент от заявлението за голям проект, който трябва да бъде взет под внимание в съчетание с други документи, изготвени във връзка с големите проекти, включително тези, съдържащи друга информация, посочена в член 101, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

16. Подаване на проектните предложения

16.1. Начин на подаване на проектните предложения

Подаването на проектното предложение се извършва чрез попълване на уеб базиран формуляр за кандидатстване и подаване на формуляра чрез Информационната система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН 2020), чрез модула „Е-кандидатстване“ на следния интернет адрес: <http://eumis2020.government.bg>.

Подаване на проектни предложения чрез попълнени уеб базиран формуляр за кандидатстване (образци на ФК/ФП - **Приложение № 02, Приложение № 03.1/ Приложение № 03.2, Приложение № 04**), приложени към настоящите Насоки за кандидатстване по ОПТТИ, в съответствие с условията и указанията, посочени в настоящите Насоки за кандидатстване по ОПТТИ. Образците се попълват в системата ИСУН 2020, чрез използване на електронните услуги за изготвяне на файла и при спазване на указанията и с помощта на ръководствата, разработени към системата.

Подаването на проектното предложение, чрез ИСУН 2020 се извършва по един от следните начини:

- попълване на уеб базиран формуляр за кандидатстване и подаването му от кандидати, **които притежават електронен подпис**;
- попълване на уеб базиран формуляр за кандидатстване и подаването му от кандидати, **които не притежават електронен подпис** (тип на подаване „на хартия“).

Стъпките са идентични за следните видове формуляри за кандидатстване: стандартен и финансов план и са подробно описани в указанията за използване на системата ИСУН 2020.

16.2. Регистрация на електронно подадени проектни предложения

1) За потребители, притежаващи КЕП, при успешно подаване на формуляра за кандидатстване и приложените към него документи, системата автоматично издава входящ номер на подаденото проектно предложение, като се записва час и минута на подаване/получаване на документите. След изпращането на пакета документи, кандидатът не може да извършва промени в документите, освен по време на оценката, във връзка с искане от страна на оценителната комисия.

2) За потребители, непритежаващи КЕП, след попълване на изискуемата информация във ФК и приложенията, системата ИСУН 2020 изготвя файл с декларация и етикет (*Приложение № 02.1 Декларация, с която бенефициента декларира, че информацията, съдържащата се в подаденото проектно предложение е вярна*) съответстващи на формуляра за кандидатстване. Декларацията и етикетът съдържат код на формуляра. Декларацията съдържа и e-mail адреса на потребителя на ИСУН 2020, финализирай формуляра за кандидатстване.

Бенефициента разпечатва декларацията и етикета с изписан от системата код, подписва собственоръчно декларацията, окомплектова я заедно с останалата документация по проекта на хартия и залепва етикета на пакета. Не е необходимо кандидатът да прилага хартиен или електронен вариант на формуляра за кандидатстване.

Проектното предложение се подава в УО в рамките на указания в процедурата срок за кандидатстване.

При подаване на проектно предложение непритежаващи КЕП, за дата на подаване се счита въведената от потребител от УО дата на регистрация на получените документи и регистрирани от УО в системата ИСУН 2020.

Техническият процес на регистрация в ИСУН 2020 е подробно описан в *Приложение № 01.1 Указания за условията и реда за подаване на проектни предложения и тяхната оценка по електронен път чрез Информационната система за управление на средствата от Европейския съюз „ИСУН 2020“ и Приложение 01.2 Ръководство за потребителя за модул „Е-кандидатстване“.*

Забележка: При подаване на проектно предложение (уеб базиран ФК) „на хартия“ (за потребители, които не притежават КЕП), за дата на подаване се счита въведената от потребител на УО дата на регистрация на получените на хартия документи.

При електронно кандидатстване, за потребители притежаващи КЕП за дата на подаване се счита датата на изпращане на ФК, чрез ИСУН 2020.

Важно: Процедурата на директно предоставяне е без определен краен срок за кандидатстване, но проектни предложения могат да бъдат подавани не по-късно от 31.12.2020 г.

17. Етапи и начин за оценяване на проектните предложения

Подготовката и оценката на проектните предложения, подадени за финансиране по ОПТТИ се изпълнява при стриктно спазване на процедурите, правилата и указанията, разписани в настоящите Насоки за кандидатстване при процедура на директно предоставяне за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПТТИ.

Процесът на оценка на проектните предложения протича на следните етапи – проверка за административно съответствие и на допустимост и техническа и финансова оценка. Всеки оценител извършва последователно административна проверка, проверка на допустимост, техническа и финансова оценка, като резултатите отразява в оценителна таблица. Преминаването от един в друг етап на оценка се осъществява след решение на оценителната комисия, взето с мнозинство. Изключение прави оценката на финансовия план, която включва единствено проверка за административно съответствие и оценка за допустимост.

Оценката на проектните предложения, включваща оценка на „административното съответствие и допустимостта“ и „техническа и финансова“ оценка се извършва в срок до три месеца от датата на подаването им.

В случай на бюджетни линии оценката на финансовия план се извършва в срок до един месец от датата на подаването му.

До приключването на работата на оценителната комисия кандидатът има възможност да оттегли своето проектно предложение като подаде писмено искане в УО, като това обстоятелство се отбелязва от потребител на ИСУН 2020 от УО със съответните права.

Следва да се има предвид, че Формулярът за кандидатстване представлява и заявление за помощ по смисъла на разпоредбите на чл. 107, параграф 1 от ДФЕС, за което УО извършва предварителна оценка на проекта (тест за ДП) и проверка за съответствие за съвместими ДП.

Моля обърнете внимание, че само Формулярът за кандидатстване и изискуемите на етап кандидатстване документи ще бъдат оценявани. Затова, изключително важно е тези документи да съдържат цялата необходима информация.

При съставянето на т. 5 „Бюджет“ от Формуляра за кандидатстване следва да се има предвид, че той ще бъде разходван като се спазват правилата на Закона за обществените поръчки и актовете по неговото прилагане.

Кандидатите следва да съобразят, че съгласно посоченото национално законодателство, редът за провеждане на процедурите за определяне на изпълнител/и се определя въз основа на стойността и предмета на услугата или доставката, независимо в кой раздел или перо на бюджета са предвидени съответните разходи. Не се допуска разделяне на предмета на услугата или доставката с цел заобикаляне прилагането на посочените нормативни актове.

Кандидатът носи цялата отговорност за верността на финансовата информация, представена в т. 5 „Бюджет“ от Формуляра за кандидатстване.

Електронна оценка на проектни предложения

Електронна оценка на проектни предложения се извършва от УО на ОПТТИ в системата ИСУН 2020, в съответствие с разработените модули за оценка. Основите стъпки в този процес са свързани със създаване на оценителна сесия, асоцииране на подаденото проектно предложение, избор на оценители, назначаване на оценителна комисия, оценка на полученото проектно предложение и издаване на решение от УО.

18. Критерии за оценка на проектните предложения

Методът, който ще бъде използван е проектите да бъдат оценявани един по един след регистрирането им в системата ИСУН 2020, и те да бъдат сравнявани единствено с установените критерии в настоящите Насоки по ОПТТИ, одобрени от КН по ОПТТИ.

18.1. Проверка за административно съответствие и допустимост

Проверка за административно съответствие

Проверка за административно съответствие на проектното предложение се прилага при оценката на всички подадени проектни предложения. Членовете на Оценителната комисия проверяват за административното съответствие на проектното предложение/ бюджетната линия (финансовия план) за съответствие с изискванията на настоящите Насоки за кандидатстване за финансиране на проекти при процедура на директно предоставяне по ОПТТИ. Проверките за административно съответствие включват основно подходящо попълване на ФК/финансовия план и изпращането на изискваните документи.

Всички критерии за оценка на административното съответствие се оценяват с отговор „да“ или „не“, което се отразява в зависимост от вида на проектното предложение в оценителни таблици към Процедурния наръчник за управление и изпълнение на ОПТТИ.

Критериите за проверка за административно съответствие на проектното предложение/финансовия план включват дали:

✓ Формулярът за кандидатстване е подаден по съответния ред и начин (електронно или „на хартия“–за потребители не притежаващи КЕП), съгласно настоящите Насоки за кандидатстване по ОПТТИ;

✓ Проектното предложение е подадено в срока, посочен в настоящите Насоки за кандидатстване по ОПТТИ по процедура без определен срок за кандидатстване за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПТТИ;

✓ Всички изисквани документи от настоящите Насоки за кандидатстване по ОПТТИ са изпратени по установения ред и начин;

✓ Във ФК е попълнена цялата изискуема информация в съответствие с изискванията на ИСУН 2020 и с указанията за попълване в настоящите Насоки за кандидатстване по ОПТТИ.

✓ Когато ФК е електронно подаден, финансовия план и всички допълнителни документи са подписани с електронен подпис от лицето, което представлява конкретния бенефициент по ОПТТИ или надлежно упълномощено лице.

Проверка за допустимост

След проверката за административното съответствие на проектното предложение, оценителната комисия извършва проверка за допустимост.

Проверка за допустимост на проектното предложение се прилага при оценката на всички подадени проектни предложения. Проверката за допустимост е важен етап от оценката на проекта. Отговорите на въпросите за допустимост са или „да” или „не”. Ако проектното предложение или всички дейности, включени в проектното предложение е/са недопустими/и, то проектното предложение не се процедира за по-нататъшна оценка (не преминава).

В случай, че оценителната комисия установи, че само определени елементи от предложените разходи по проекта са недопустими, те трябва, конкретно да се посочат и да се изключат от безвъзмездната финансова помощ. Недопустими разходи не трябва да се включват в безвъзмездната финансова помощ, която оценителната комисия предлага да бъде отпусната след одобрението на проекта.

Проверката за допустимост протича в съответствие с определените в нормативния акт на Министерския съвет по чл. 59, ал. 1 от ЗУСЕСИФ и се извършват следните проверки:

✓ проверява се дали проектното предложение попада в обхвата на съответния фонд – ЕФРР/КФ и може да бъде включено в категория интервенции, заложените инвестиционни приоритети в оперативната програма;

✓ проверява се дали проектното предложение за инвестиционен/инфраструктурен проект се отнася за видовете транспорт, включени за финансиране в ОПТТИ 2014-2020 г.

✓ Проектът допринася за постигане на специфичната цел на съответната приоритетна ос, свързана с тематична цел:

№ 7 „Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет във всички ключови мрежови инфраструктури”.

или

№ 4 „Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори”

Проектното предложение показва необходимост от финансова подкрепа

✓ проверява се дали проектът е допустим за съфинансиране от КФ или ЕФРР;

✓ обръща се внимание на необходимостта от връзка и съответствие с основните стратегически, програмни и приложни документи, регламенти, наръчници и стратегии на Общностно и на национално ниво.

✓ проверява се дали проектът допринася за постигане на една или повече от целите и приоритетите, заложи в основни стратегически документи, Споразумението за партньорство, Национална програма за реформи, НППР БГ 2020, Бялата книга, Насоки за развитие на Трансевропейската транспортна мрежа, Стратегия за развитие на транспортната система на Република България до 2020 г., Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 г. и др.;

✓ проверява се дали проектът допринася за постигане на една или повече от целите на ОПТТИ;

✓ проверяват се степента на релевантност на проекта по отношение на прилаганите хоризонтални принципи и политики, наличието на принос за постигане на специфичните цели на съответната приоритетна ос.

✓ Проверява се дали дейностите по проекта съответстват на дейностите, предвидени в съответната приоритетна ос на ОПТТИ;

✓ ФК за предоставяне на БФП е подаден от бенефициент, който е посочен в ОПТТИ като конкретен бенефициент на помощта по съответната приоритетна ос;

✓ Търси се наличие на европейска добавена стойност и доказана необходимост от публична финансова подкрепа.

✓ Допустимите разходи за проекта са определени в съответствие с актуалната националната нормативна уредба³¹.

✓ проверява се дали информацията във формуляра за кандидатстване показва, че всички дейности по проекта не са физически приключили и не са изцяло изпълнени преди подаване на ФК;

✓ Във ФК е декларирано, че дейностите не са финансирани/ не се финансират по друг проект, програма или каквато и да е друга схема с източник националния бюджет, бюджета на ЕС или друга донорска програма;

В случай, че всички изисквания са изцяло удовлетворени, се преминава към следващия втори етап – техническа и финансова оценка на предложението.

18.2. Техническа и финансова оценка

Този етап включва детайлна техническа и финансова оценка на проектното предложение. Най-значимият елемент на оценката на проекта е техническата оценка. Основен аналитичен инструмент, който ще бъде използван при оценката за вземане на решение за финансиране на „голям проект“ е Анализа „разходи-ползи“ (АРП), посочен в член 101, първа алинея, буква д) от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. Методологията за извършване на анализ на разходите и ползите е представена в Приложение III на Регламент (ЕС) № 207/2015 г. (**Приложение № 03.3** Методология за извършване на анализ на разходите и ползите)

1) Общи принципи на АРП

---

³¹ В съответствие с Постановление № 119 от 20.05.2014 г. на Министерския съвет или с действащата нормативна уредба, в случай на отмяна/ изменение на тази разпоредба.

Целта на АРП в контекста на политиката на сближаване е да допринесе за оценяването на големи проекти, за да се:

— определи дали големият проект заслужава да бъде съфинансиран (от икономическа гледна точка);

— определи дали големият проект се нуждае от съфинансиране (от финансова гледна точка).

2) АРП:

— се извършва възможно най-рано на етапа на изготвяне на проекта, обикновено в края на предварителния етап на проектиране на проекта;

— се счита за елемент от заявлението за голям проект, който трябва да бъде взет под внимание в съчетание с други документи, изготвени във връзка с големите проекти, включително тези, съдържащи друга информация, посочена в член 101, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

3) АРП е подчинен на следните принципи:

— АРП трябва да се извършва с оглед на предварително определените цели на политиката;

— АРП изисква да се определи съответният социален контекст и гледни точки (местни, регионални, национални, трансгранични, глобални);

— АРП изисква единна мерна единица (обикновено парична);

— АРП изисква сравняване на сценария за новите инвестиции със сценарии без нова инвестиция (допълнителен анализ (1));

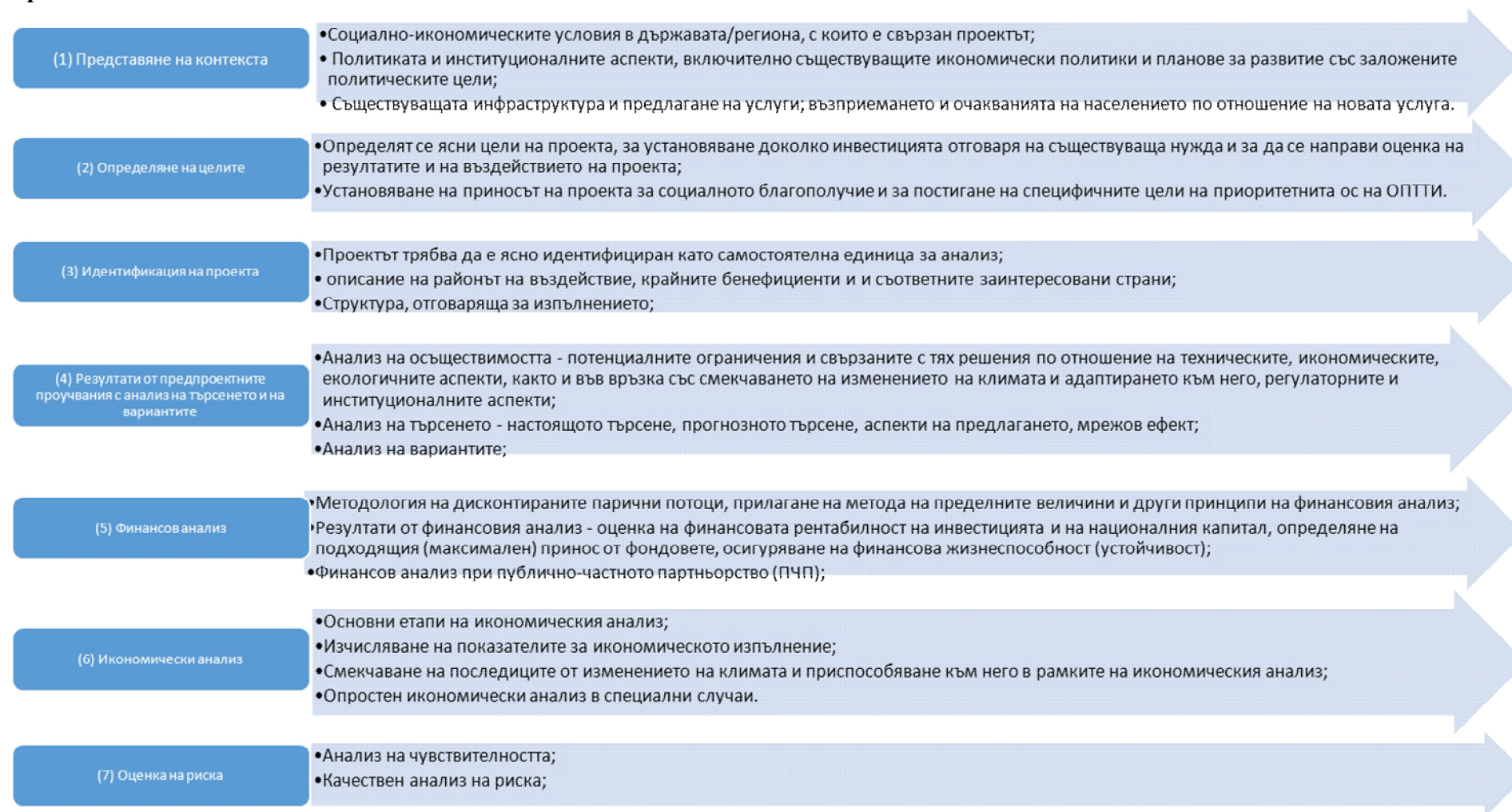
— АРП изисква да се посочва референтен период, за който се отнася проектът;

— АРП изисква да се държи сметка за остатъчните стойности на инвестицията;

— АРП изисква оценка на риска за справяне с несигурността.

Елементи на АРП за голям проект

Съгласно изискванията на ЕК, интегрирането на аспектите за съхраняване, опазване и подобряване на качеството на околната среда, равенство между мъжете и жените, отчитане на социалните ефекти на пола, предотвратяване на всякаква дискриминация на основата на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация трябва да бъдат оценени за всеки проект, включително осигуряване на достъпността на хората с увреждания, както и съответствието с правилата за държавната помощ.

Основните групи от критерии за техническа оценка са описани по-долу.

Свързаност и съгласуваност

- с целите и приоритетите на националната и общеевропейска политика за програмния период 2014-2020 г.:

1. Връзка с основните политики на ЕС и трансгранично влияние – Стратегия Europe 2020, ЕС Position Paper 2012, „Бяла книга 2011” и други приложими стратегии, и стратегически документи; да бъде налице съответствие с разпоредбите на Общия Регламент, Приложния регламент, регламентите за ЕФРР и КФ, както и с други приложими регламенти и изисквания на ЕС;

2. Връзка с основни национални политики – Национална програма за развитие „България 2020”, Национална транспортна стратегия, Национална стратегия за регионално развитие на Република България 2012-2022, ОГПТ, приоритетите на ОПТТИ, Споразумението за партньорство, ДНФ, процедурните наръчници и документи на УО и бенефициентите на ОПТТИ, където е приложимо и др.

- с основните приложими хоризонтални политики на ЕС:

1. Устойчиво развитие, включващо:
  - ✓ Опазване на околната среда
  - ✓ Ефективно използване на ресурсите
  - ✓ Сметчане измененията на климата и адаптация към него
  - ✓ Устойчивост при бедствия
  - ✓ Превенция и управление на риска от бедствия
2. Равни възможности и недопускане на дискриминация
3. Равенство между половете
4. Партньорство и многостепенно управление
5. Държавни помощи
6. Обществени поръчки
7. Конкурентоспособност
8. Други приложими

- с ОПТ 2007-2013, с други оперативни програми и/или проекти/ инициативи в ход и финансирани от други източници

Ефективност – оценка на приноса на проектното предложение към постигането на целите, в т.ч. цели по:

- **Въздействие върху околната среда:** подобряване на състоянието на околната среда; предвидени мерки за намаляване, предотвратяване или компенсиране на отрицателни въздействия; липса на значително отрицателно въздействие върху видове и

природни местообитания, включително предмет на опазване в защитени зони по Натура 2000 - проверка на съответствие с приложимите мерки от Становище № 10-6/2014 г., с което е съгласувана ОПТТИ; приключили процедури по реда на глава шеста от ЗООС и/или чл. 31 от ЗБР с влязъл в сила краен административен акт; одобрените „Насоки за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове – фаза „Изпълнение на споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г.“;

- **Социално-икономически критерии:** създадена **трудова заетост** по време и след изпълнение на проекта; Икономическа нетна настояща стойност (**ИННС**) и икономическа вътрешна норма на възвращаемост (**ИВНВ**) - ИННС на един проект трябва да е > 0 , а ИВНВ трябва да е $> 5,5 \%$, за да се дефинира като проект, който допринася за повече ползи за обществото като цяло, отколкото са разходите за неговата реализация;

- Подобряване на **безопасността** на транспорта;

- **Проектна готовност** – тя е индикация за вложените до момента средства по проектното предложение, както и за степента на **риска за осъществяването** на проекта (включително изяснено устройствено планиране и провеждане на отчуждителни процедури); проверява се за наличие на пред-проектни проучвания идеен/технически проект; приключила процедура по реда на глава шеста от ЗООС и/или чл. 31 от ЗБР с влязъл в сила краен административен акт;

- Проектното предложение има принос за **европейска добавена стойност**: Преценява се степента на реализиране на проекта в рамките на ЕС (не единствено на национално ниво);

Ефикасност - показва отношението на постигнатия резултат спрямо вложените ресурсите (финансови, времеви), **необходими за постигане на целите**

- **Финансов капацитет** на бенефициента - във формуляра за кандидатстване да бъде показан правният статут на бенефициента и неговият финансов капацитет да изпълни дейностите в проектното предложение³²;

- **Административен и оперативен капацитет** на бенефициента - в проектното предложение е показано, че бенефициента разполага с необходимия административен и оперативен капацитет за изпълнение на дейностите по проектното предложение¹; Установена е действаща ясна структура за управление/ изпълнение на проекта; Създадени и действащи системи за добро управление и контрол;

- **Оценка на Финансов план:** Основан на реалистична програма за физическо изпълнение; разработен в детайли; осигурени от бенефициента приемливи източници за финансиране на недопустими разходи, собствено съфинансиране и за управление на проекта; разходите по проекта трябва да са в съответствие с изискванията, заложиени в чл. 61 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. на ЕК, съгласно Насоките на ЕК за изготвяне на анализ за разходите и ползите за инвестиционни проекти за програмния период 2014-2020 г. и Национална методология за изготвяне на анализ за разходите и ползите в нейното последно издание; Всички недопустими разходи трябва да бъдат извадени от стойността на предоставената безвъзмездна помощ; проверка за съответствие с правилата за държавни помощи;

³² В съответствие с чл. 131 параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на съвета от 25 октомври 2012 относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета и чл. 125 параграф 3 буква г) на 1303/2013 г.

- **Анализ и оценка на риска:** адекватно и приложимо определяне на потенциалните и реалните рискове; формулирани подходящи мерки за преодоляването им;

- **График за изпълнение на проекта** - изпълнението и приключването на проекта попада в периода на действие на програмата;

- Наличие на **от реалистични и измерими индикатори**, приложими за проследяване на напредъка по проекта и измерване на общия напредък по отношение постигане на целите по приоритетната ос и по програмата;

Устойчивост на очакваните резултати от проектното предложение от гледна точка на консумирани ресурси, въздействие върху околната среда, също и финансова, експлоатационна и институционална устойчивост

- Представени доказателства за осигурено **партньорство и консенсус** между страните както по време на изпълнението, така и след завършването на проекта;

- Доказана **жизнеспособност** на проекта – наличие на осигурени ресурси за експлоатация и поддръжка на проекта;

- **На околната среда** - в съответствие с приложимите мерки в Становището по екологична оценка № 10-6/2014 г. на ОПТТИ и с влезли в сила крайни актове по реда на глава шеста от ЗООС и/или чл. 31 от ЗБР и одобрените „Насоки за интегриране на политиката по околна среда и политиката по изменение на климата в Европейските структурни и инвестиционни фондове – фаза „Изпълнение на споразумението за партньорство и програмите в периода 2014-2020 г.

Специфични критерии по приоритетни оси

1) Приоритетна ос 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната” Трансевропейска транспортна мрежа” (**ПО1**):

При оценката на проектите по **ПО1** ще се търси отчитане на покриването на следните под-критерии:

- степен на **привличане** на пътници и товари от автомобилен към железопътен транспорт;

- степен на **привеждане** на железопътна инфраструктура в съответствие с изискванията за оперативна съвместимост;

- степен на **внедряване** на системи за управление движението на влаковете ERTMS;

2) Приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната” и „разширената” Трансевропейска транспортна мрежа“ (**ПО2**):

При оценката на проектите по **ПО2** ще се търси отчитане на покриването на следните под-критерии:

- степен на **интензивност на международен пътнически трафик**;

- степен на **припокриване с основни направления** на търсене на товарни превози с автомобилен транспорт;

3) Приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт“ (**ПО3**):

При оценката на проектите по инвестиционния приоритет **4e**³³, включен в обхвата на ПОЗ ще се търси отчитане на покриването на следните под-критерии:

- степен на намаляване на шума от автомобилен транспорт;
- степен на намаляване на задръствания в градски условия;
- степен на привлечени пътници от другите видове градски транспорт;

При оценката на проектите по инвестиционния приоритет **7a**³⁴, включен в обхвата на ПОЗ ще се търси отчитане на покриването на следните под-критерии:

- степен на подобряване на интермодалността в ЕС;
- степен на въздействие за интеграцията на различните видове транспорт в региона на интервенция;
- степен на повишаване на качеството на товарни транспортни услуги;
- степен на ефективност при превоз на големи обеми товари.

4) Приоритетна ос 4 „Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта“ (ПО4):

*При оценката на проектите по инвестиционния приоритет 7c*³⁵*, включен в обхвата на ПО4 ще се търси отчитане на покриването на следните под-критерии:*

- степен на изпълнение на **Интегрираната морска политика на ЕС**;
- степен на внедряване на **информационни системи в речния транспорт** в съответствие със стандартите на ЕС;
- степен на изграждане на **информационни системи за управление на автомобилния трафик** по републиканската пътна мрежа;
- степен на изграждане на **автоматизирани системи за обработка и съхранение** на аеронавигационни данни и приложения за тяхното използване;
- степен на въвеждане на **иновации в управлението на услугите** и модернизиране на **инфраструктурата** за управление на въздушния трафик.

*При оценката на проектите по инвестиционния приоритет 7d*³⁶*, включен в обхвата на ПО4 ще се търси в отчитане на покриването на следните под-критерии:*

- степен на внедряване на системи за управление движението на влаковете;

5) Критерии за проекти по Приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ (ПО5)

- Проектното предложение попада в обхвата на ЕФРР и допустимите дейности на **ПО5**;
- Насочен към нуждите на допустими бенефициенти по ОПТТИ;

---

³³Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по-специално градските райони, включително насърчаването на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване и смекчаване, свързани с изменението на климата

³⁴Предоставяне на подкрепа за мултимодалното единно европейско транспортно пространство, посредством инвестиции в Трансевропейската транспортна мрежа

³⁵ Разработване и подобряване на екологосъобразни, включително с ниски емисии на шум, и нисковъглеродни транспортни системи, включително вътрешни водни пътища и морски транспорт, пристанища, мултимодални връзки и летищна инфраструктура с цел насърчаване на устойчиво развита регионална и местна достъпност

³⁶ Изграждане и рехабилитация на всеобхватни, висококачествени и оперативно съвместими железопътни системи и насърчаване на мерки за намаляване на шума

- Наличие за добавена стойност за бенефициента или програмата.

19. Ревизиране на проектно предложение

По време на работата на оценителната комисия, конкретния бенефициент ще получава обратна информация за процеса на оценка на подадените от него проектни предложения, чрез ИСУН 2020.

Оценката на проектите предложения, включваща оценка на „административното съответствие и допустимостта“ и „техническа и финансова“ оценка се извършва в ИСУН 2020 в срок до три месеца от датата на подаването им.

В случаи на установени в процеса на оценка непълноти и/или нередовности на проектното предложение, то може да бъде връщано мотивирано на конкретния бенефициент, като се посочва срок за отстраняването им. Процедурата по ревизиране на проектното предложение се повтаря до отстраняване от бенефициента по проекта на установените от оценителната комисия непълноти и/или нередовности. Връщането на ФК за ревизиране се извършва съгласно разписаните процедури в системата ИСУН 2020. Въведените през модул „Оценка“ на ИСУН 2020 въпроси към кандидат ще бъдат достъпни за преглед и отговор. Когато отговорът изисква редактиране на формуляра за кандидатстване, системата ще позволява въвеждането/ промяната само по тези части от формуляра, които са маркирани за редакция от оценителната комисия.

В случай, че непълнотите и/или нередовностите по проектното предложение не са отстранени в срок до 80 дни от датата на първоначалното му подаване и/или проектното предложение не е представено ревизирано, проектното предложение може да се счита за отхвърлено. При определяне на срока за ревизиране на ФК следва реалистично да се оцени времето, което е необходимо за отстраняване на непълнотите и/или нередовностите на проектното предложение, както и указаните по-горе срокове.

20. Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ

Вземане на Решение на Ръководителя на УО на ОПТТИ за одобрение/отхвърляне на проектно предложение

Ръководителят на УО на ОПТТИ взема мотивирано решение за:

- одобрение на работата на оценителната комисия и предоставяне на безвъзмездна финансова помощ/ отхвърляне на проекта, а в случай на „голям проект“ - одобрение на ФК на първа инстанция и процедирането му към службите на ЕК за окончателна оценка;
- повторна оценка на формуляра за кандидатстване/финансовия план, придружено с обосновка;
- отменяне на процеса на оценка, придружено с обосновка.

При наличие на положителен резултат от оценяването ръководителят на управляващия орган в едноседмичен срок от приключване на оценяването взема решение за:

1. предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за одобреното проектно предложение;
2. одобряване на бюджетна линия при условията на одобрения финансов план;
3. изпращане на голям проект по смисъла на чл. 100 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 за:

- а) оценка от независими експерти съгласно чл. 101, ал. 3 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 и за нотификация съгласно чл. 102, параграф 1 от същия регламент;
- б) одобряване от Европейската комисия съгласно чл. 102, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
- в) одобряване и нотификация на Европейската комисия съгласно чл. 103, параграфи 2 – 4 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;

Решението на ръководителя на управляващия орган да предостави безвъзмездна финансова помощ се обективира в административен договор с бенефициента, съответно в заповед, които съдържат реквизитите по чл. 37, ал. 3 от ЗУСЕСИФ. Одобреният проект и условията за изпълнение на одобрени проекти по ОПТТИ (*Приложение № 09*), са неразделна част от договора, съответно от заповедта.

В случай на отхвърляне на проектното предложение в уведомлението към бенефициента се посочват и основанията за това. В този случай Бенефициентът има право, в срок до 7 дни от получаване на решението за отхвърляне на проектното предложение, да направи възражение и поиска допълнителни разяснения за причините за отхвърлянето му.

21. Мерки за информиране и публичност

Ясни на насоки за изпълнение на дейности за информация и комуникация и за въвеждане на единни стандарти при визуализацията на подкрепата от Европейските фондове са дадени в *Приложение № 08.1 Единен наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020 г.*

21.1. Минимални изисквания за информиране и публичност

Съгласно приложение XII на Регламент 1303/ 2013 на ЕК, бенефициентите трябва да изпълняват следните минимални изисквания по отношение всички мерки за информация и комуникация на проектите съфинансирани от Структурните инструменти, като се популяризира подкрепата от фондовете за операцията чрез поставяне на:

- а) емблемата на Съюза в съответствие с техническите характеристики, предвидени в акта за изпълнение, приет от Комисията съгласно член 115, параграф 4 на Регламент 1303/ 2013, заедно с упоменаване на Съюза;
- б) упоменаване на фонда или фондовете, които оказват подкрепа на операцията.

Когато мерките за информация или комуникация са свързани с операция или с няколко операции, съфинансирани от повече от един фонд, предвиденото в точка б) упоменаване може да се замени с упоменаване на европейските структурни и инвестиционни фондове.

Емблемата на Съюза се създава в съответствие с графичните стандарти, определени в приложение II на Регламент за изпълнение (ЕС) № 821/2014 на Комисията от 28 юли 2014 година за определяне на правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на някои подробни разпоредби за прехвърлянето и управлението на приноса от програми, докладването относно финансовите инструменти, техническите характеристики на мерките за информация и комуникация относно операциите и системата за записване и съхранение на

данни (**Приложение № 08.2** Графични стандарти за създаване на емблемата и дефинирането на стандартните цветове).

За програмен период 2014-2020 г. е възприето единно лого и слоган, което е представено в **Приложение № 08.3** Общо лого на програмите за програмен период 2014 – 2020 г., а изискванията за възпроизвеждането им са подробно описани в **Приложение № 08.1** Единен наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020 г.

Визуализацията на ОПТТИ се представя в комбинация на единното лого и изписване на оперативната програма (**Приложение № 08.4** Лого на ОПТТИ).

21.2. Постоянна табела, временен билборд и плакат.

Бенефициентите трябва да поставят постоянна табела или постоянен билборд с големи размери на видимо за обществеността място не по-късно от 3 месеца след приключване на проекта в случаите, когато са изпълнени следните условия:

- а) общата публична подкрепа за операцията надхвърля EUR 500 000;
- б) операцията да се отнася до закупуване на физически предмет или за финансиране на инфраструктурни или строителни работи;

Постоянната табела или постоянния билборд посочват наименованието и основното предназначение на операцията. Те се изготвят в съответствие с техническите характеристики, приети от Комисията съгласно член 115, параграф 4.

По време на изпълнението на дейност, подпомагана от ЕФРР или Кохезионния фонд, бенефициентът поставя на видимо за обществеността място временен билборд с големи размери за всяка операцията, която представлява финансиране на инфраструктура или строителни дейности и за която общата публична подкрепа надхвърля 500 000 EUR.

Информацията отнасяща се до чл.5, глава II от Прилагащия регламент трябва да заема минимум 25% от площта на билборда. Когато операцията е завършена, билбордът трябва да бъде заменен с постоянна обяснителна табела, както е указано в по-горе.

По време на осъществяването на дадена операция бенефициентът информира обществеността за получената от Фондовете подкрепа, като:

- а) включва на уебсайта на бенефициента — когато такъв съществува — кратко описание на операцията, пропорционално на равнището на подкрепа, включително на нейните цели и резултатите от нея, и откроява финансовата подкрепа от Съюза;
- б) поставя, за операциите, които не попадат в обхвата на точки 4 и 5, поне един плакат с информация за проекта (поне размер А3), в който се споменава финансовата подкрепа от Съюза, на видно за обществеността място, като например входа на сграда.

По отношение на дейностите, подпомагани от ЕСФ, и в целесъобразните случаи дейностите, подпомагани от ЕФРР или Кохезионния фонд, бенефициентът прави необходимото участващите в дадена операцията да бъдат уведомени за това финансиране.

21.3. Други документи.

Във всеки документ, свързан с изпълнението на операция, който се използва за обществеността или за участниците, включително всяко присъствено или друго удостоверение, се посочва, че оперативната програма е била осъществена с подкрепата на Фонда или Фондовете.

Бенефициентите са длъжни да предвидят и изпълнят релевантни спрямо проекта мерки за информиране и публичност на проекти, финансирани по приоритетна ос „Техническа помощ” на ОПТТИ. Когато не е приложимо нищо друго, мерките по информиране и публичност се свеждат до изпълнение на мерки за визуална идентичност.

В случаите на закупена техника по проекта или друг материален обект, бенефициентите следва да поставят на видно място стикер или друг информационен обект, съдържащ логото и слогана на ОПТТИ, знамето на ЕС и позоваването на Европейския фонд за регионално развитие/Кохезионния фонд.

При подготовката на тръжна документация за възлагане на договор по проектите, бенефициентите, в качеството си на възложители, са длъжни да информират изпълнителите, че договорът ще се финансира със средства по ОПТТИ, както и всички произтичащи задължения по изпълнение на мерки по информация и публичност.

Когато една операция получава финансиране от ЕФРР и КФ, бенефициентът трябва да гарантира, че тези които участват в операцията са информирани за това финансиране. Бенефициентът трябва да съобщи и да подчертае, че операцията е избрана за финансиране от оперативна програма съфинансирана от ЕФРР или КФ.

Всеки документ, включително сертификат за участие или друг вид сертификат, касаещ операцията трябва да съдържа информация или послание, чрез което да се подчертава, когато е подходящо, че операцията е съфинансирана от ЕФРР или КФ.

II. Условия за изпълнение

Във връзка с приемането на нов закон, определящ правилата при управление на средствата от Европейските структурни инвестиционни фондове на 22.12.2016 г. УО на ОПТТИ допълни одобрената версия 1.1 на Насоките за кандидатстване по ОПТТИ с Условията за изпълнение на одобрени проекти по Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 20014-2020 г. (ОПТТИ), наричани по нататък накратко „Условия за изпълнение“.

Условия за изпълнение са изготвени на основание чл. 26, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни инвестиционни фондове и подробно са представени в Приложение № 09 към настоящите Насоки по ОПТТИ. С цел избягване на административната тежест на бенефициентите е предвидено настоящите Условия за изпълнение да заместят сключването на предвидените оперативни споразумения с всеки конкретен бенефициент по програмата. Управляващия орган на ОПТТИ и конкретните бенефициенти по ОПТТИ носят общата отговорност за изпълнението на одобрение проекти/операции, финансирани от ОПТТИ, поради което се определят настоящите условия за изпълнение на одобрените проекти по ОПТТИ, съдържащи конкретни права и задължения за подготовка, избор, управление, изпълнение, наблюдение и контрол на проектите/операциите, финансирани от ОПТТИ. Условията са задължителни за всички бенефициенти по ОПТТИ и се прилагат към договорите/ административните договори/ заповеди за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ БФП към всички одобрени проекти по ОПТТИ.

III. Приложения към Насоките по ОПТТИ

Приложение № 01.1	Указания за условията и реда за подаване на проектни предложения и тяхната оценка по електронен път чрез Информационната система за управление на средствата от Европейския съюз „ИСУН 2020“
Приложение № 01.2	Ръководство за потребителя за модул „Е-кандидатстване“
Приложение № 02	Образец на уеб базиран стандартен формуляр за кандидатстване
Приложение № 02.1	Декларация, с която бенефициента декларира, че информацията, съдържащата се в подаденото проектно предложение е вярна (подава се с проектното предложение на електронен носител от потребители на ИСУН 2020, които не притежават КЕП)
Приложение № 02.2	Декларация за предоставяне на НСИ на данни, свързани с събиране на информация за отчитане на индикаторите по проекта
Приложение № 02.3	ESMS структура за справочни метаданни
Приложение № 02.4	Указания за попълване на стандартен формуляр за кандидатстване
Приложение № 03.1	Образец на формуляр за кандидатстване за инфраструктурен/инвестиционен проект на английски език
Приложение № 03.2	Образец на формуляр за кандидатстване за инфраструктурен/инвестиционен проект на български език
Приложение № 03.3	Методология за извършване на анализ на разходите и ползите;
Приложение № 03.4	Критерии за осигуряване на информация за инвестиционни/инфраструктурни проекти
Приложение № 04	Образец на финансов план при бюджетни линии
Приложение № 05.1	Оценителна таблица за извършена самооценка от бенефициента за инфраструктурен/инвестиционен проект
Приложение № 05.2	Оценителна таблица за извършена самооценка от бенефициента на проектно предложение за проекти за техническа
Приложение № 06.1	Статистически зони NUTS 1 според класификацията на териториалните единици за статистически цели в България
Приложение № 06.2	Статистически зони NUTS 2 според класификацията на териториалните единици за статистически цели в България
Приложение № 06.3	Статистически зони NUTS 3 според класификацията на териториалните единици за статистически цели в България
Приложение № 07	Становище на министъра на финансите № 91-00-301 от 17.07.2014 г., изготвено по реда на чл. 5, ал. 2, т. 8 от ЗДП с оглед изпълнение на задълженията, произтичащи от правото на Европейската общност и на Република България в областта на ДП и постигне на изискваното от ЕК гарантиране на съответствието с правилата за ДП
Приложение № 08.1	Единен наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020 г.

Приложение № 08.2	Графични стандарти за създаване на емблемата и дефинирането на стандартните цветове
Приложение № 08.3	Общо лого на програмите за програмен период 2014 – 2020 г.
Приложение № 08.4	Лого на ОПТТИ
Приложение № 09	Условия за изпълнение на одобрени проекти по Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 20014-2020 г.